

Festentreprenøren

skuespil

“FESTENTREPRENØREN” fortalt i 3 sætninger.

I guldalderens København, imellem verdensberømt heder som H.C.Andersen, Søren Kirkegaard og Grundtvig, lever den mand, som skabte det ligeså verdensberømte TIVOLI, kendt af millioner verden over.

Georg Carstensen er i dag næsten ukendt, men var en genial bonvivant, en nyskabelse fra industrialderen, hverken adelsmand eller borger, men måske kunstner med et nyt medie, der i dag er det helt dominerende.

Han døde gældsatt i en ulige kamp med en småborgerlig bestyrelse for Tivoli, blandt lejede møbler og ubetalte regninger på et kvistværelse i København, 45 år gammel.

FESTENTREPRENØREN

fortalt på 3 sider

En søndag eftermiddag i Kongens Have i København i 1840 er Georg Carstensen i færd med at forberede et stort festarrangement i anledning af det forestående bryllup, han skal fejre med sin forlovede Cahrlotte, når hun om kort tid vender hjem fra Italien. Mange gæster er samlede ved det lille traktørsted i haven og blandt disse Susan Collin, datteren af en velhavende københavnsk grosserer. Susan betragter sig i det letlevende København nærmest som Carstensen's kæreste, og Carstensen fortæller hende ikke om anledningen til den havefest, hsn går og iscenesætter. Susan fortæller Carstensen, at hun snart skal fejre sin 21 års fødselsdag og gerne vil have ham til at arrangere festen. Så skal hun nok få sin far til at betale for arrangementet. Hen på eftermiddagen kommer Susans far med en flok andre københavnske grosserere til traktørstedet, og Susan overtaler faderen til at sætte penge i en stor havefest arrangeret af Carstensen, der er ekspert i den slags fester, som han har set i Paris og Rom. De diskuterer oven i købet, at grosserer Collin og de andre grosserere i hans selskab skal financiere et permanent festarrangement i København, men piben får en anden lyd for Susan, da Carstensen's forlovede Charlotte pludselig står i haven, og Carstensen må forklare, at hele festen er beregnet for hans bryllup.

(Charlottes ankomst er Plot 1 efter 28 sider beregnet ud fra en treatmentlængde på 72 sider.,hvilket giver en faktor 0,65 beregnet efter et 120 siders Screenplay. Følgelig indtræffer dette i treatment på side 15.)

Susan, der er rasende over at møde en rival, synes nu ikke længere, at faderen og hans venner skal financiere Carstensen, men forretningsmanden tror på forretningen. I det indledende set up er vi foruden Carstensen og Susan bl.m.a. blevet introduceret for Carsten-

sens tjener "Store Hans", H.C. Lumbye, H.C. Andersen og J.L. Heiberg. Endvidere en flok studenter, der synes, at politik er vigtigere end morskab her lige før 1849 og grundlovens indførelse.

Carstensen er beskrevet som en champagnedrikkende dandy og udgiver af den tids "Se & Hør", "Figaro". Vi præsenteres også for husarløjtnant Schmiegelow. Under konfrontationen, der i treatment strækker sig frem til side 51 (eller side 85 efter 120 sider screen-play-standard) er Carstensen blevet gift med sin Charlotte, men fortsætter med at flirte med Susan, der stadig håber at vinde ham. Tivoli er åbnet, og der udvikler sig et varmt venskab mellem Carstensen og Lumbye. Men de forretningsmænd, der har sat penge i Tivoli, hvoriblandt Susans far, er stærkt utilfredse med, at Carstensen mere synes at have lyst til at feste end til at arbejde med haven. Charlotte, der har født Carstensens to frenge, sidder meget alene derhjemme, mens Carstensen fester nætterne igennem ofte med Susan. Hans tjener "Store Hans" prøver ind imellem på at få Carstensen til at blive lidt mere hjemme, men vennerne drager verdensmanden, der soler sig i den succes, hans Tivoli er blevet. Carstensens eskapader ender naturligvis med, at han støder sammen med bestyrelsen. Grosserer Collin beder ham holde sig fra datteren Susan. Det er ikke godt for Carstensen at have ham som uven, truer han. Geniet Carstensen er imidlertid allerede på vej videre med sin næste plan, et Vinter-Tivoli, og han besøger kong Chr. d.8. for at rejse penge og få tilladelse til at bygge sit "Casino", som han kalder sit Vinter-Tivoli, tæt op ad slottet.

Carstensen bruger for mange penge, og Tivolis bestyrelse er bekymrede. En aften møder Lumbye og Carstensen i "Grøften" den engelske legation i København, og det ender i et stort selskab. Da Lumbye og Carstensen ud på natten vender hjem til Charlotte komponerer og improviserer de to "Champagnegaloppen", men da Carstensen vil danse den med Charlotte, rammes hun af et ildebefindende, og det står klart, at Charlotte, efter deres korte ægteskab, er

alvorligt syg. Carstensen fortæller hende om sin kærlighed, de genopfrisker minder fra deres første tid, tiden før Tivoli-hurlumhejet startede, og han lover bod og bedring. Han får dog også tid til at bede Store Hans at lukke en flaske rødvin op til ham og stille den på hans natbord.

Susan møder ham næste aften Tivoli. Hun fortæller, at hun har været hos Tivolis spåkone, der advarede hende imod Carstensen, fordi han bare ville trække hende i ulykke. Men hvis han bare ville gifte sig med hende, så kunne hun passe på ham. Og det har hun også råd til. Men Carstensen turer videre. Han får nyt sammenstød med bestyrelsen, og løjtnant Schmiegelow råder ham til at flygte fra det hele deltagte i krigen 1848. Det gør Carstensen og er væk i 10 uger. Da han vender tilbage er Tivoli lukket for ham og bestyrelsen har overført havens privilegium til sig selv. Carstensen begynder nu en nedtur. Han opsøger selv spåkonen, og han begynder at få økonomiske problemer. Bestyrelsen har nægtet at betale flere af Tivolis grundlæggeres udgifter. Nu drejer det sig om indtægter, som de siger.

Charlotte dør. Hun har fået et nyt ildebefindende da hun med sine børn var nede for at modtage den hjemvendende soldat Carstensen.

Charlottes død er Plot 2 (side 50 svarende til side 85 i screenplay standarden.)

Det går nu stadig ned ad bakke med Carstensen. Han flytter i ly for sine kreditorer hos Lumbye, og hans gamle løjtnanskammerat Schmieghelow råder ham til at flygte til de Dansk Vestindiske øer. Men Carstensen har ingen penge til at rejse for, så han bider til sidst hovedet af al skam og opsøger "Store Hans", der i mellemtiden er blevet gift, for at låne rejsepenge af ham.

Det er en dramatisk episode, hvor Carstensen først opsøger "Store Hans" inde ved sit nyåbnede Casino hvor han har skaffet ham arbejde, da de ikke mere havde råd til tjener i Carstensen hjem.

Foran Casino møder han kongen, og H.C. Andersen kommer også, for Casino skal opføre et stykke af H.C. Andersen fra de vestindiske øer.

Carstensen låner rejsepenge af "Store Hans" og begiver sig til Amerika med sine to små drenge.

Men der fortsætter ulykkerne. Han kan ikke tåle klimaet og selv om han vinder en arkitektkonkurrence om et krystalpalads i New York i anledning af verdensudstillingen, så er hans særlige gemyt sådan, at han ikke engang bliver inviteret til åbningen! Han vender hjem syg og nedbrudt og indkvarteres på kvisten over sin gamle redaktion for "Figaro". Børnene sendes af sted efter lidt brød og pølse til dem og "den billigste flaske champagne" til ham selv.

Carstensen dør i armene på Lumbye.

Lille scene før 1. akt af "Festentreprenøren".

foran fortæppet står på scenegulvet 200 små stivede dukkekjoler - eller måske fylder de hele scenen. De er 35-40 cm høje i sarte akvarelfarver og med stivede kniplingsborter. Hver dukkekjole er anbragt over et lille mekanisk køretøj, der er trukket op, så kjolen drejer en lille smule og bevæger sig frem og tilbage, drejer igen, eller står stille et øjeblik. Det er et såkaldt "fortryllende syn", og ligner mest en lille dansescene. Ude til højre står en havebetjent fra Kongens Have og starter nye dukkekrinoliner ved at trække dem op og sætte dem ned på gulvet. Efter den sidste er sat i gang vender han sig og betragter en lille jordhøj med et tempel og en Cupido anbragt på toppen. Det er et såkaldt "raedsomt og smagløst syn".

Havebetjenten råber tvaers over scenen til en kollega

1 havebetjent: -Morten ! Kom herover. Han begynder at arbejde på noget nede i kanten af jordhøjen.

1 havebetjent -idet han råber endnu højere: -Morten ! Han går midt ind på scenen og spejder ud i venstre side

1 havebetjent: -Du skal lukke øjnene, når du kommer ind. Du må først åbne dem, når jeg siger til. Så skal du se, hvad Carstensen nu har fundet på.

2 havebetjent kommer langsomt ind med lukkede øjne og kasketten dybt nede i panden og armene strakt søgende foran sig.

1 havebetjent: - Se så !

2 havebetjent åbner øjnene og slår hænderne sammen 1 havebetjent sætter sig på højen ude til højre.

2 havebetjent: -Ja, det er mageløst. Han er et geni. Hvor får han det fra ?

1 havebetjent:

-Han sagde det ikke var svært at lave det. Det er svært at få ideen. Den har Susan givet ham

2 havebetjent:

-Susan? Hvordan det ?

1 havebetjent:

-Hun havde set sådanne dansende dukkekjoler i Hamburg.Så fortalte hun ham om det og vupti greb han ideen. En ide kommer ikke ingen steder fra.Man hører den, og så samler man den op.

2 havebetjent:

- Skal det bare være sådan? Skal der ikke ske noget ?

1 havebetjent:

-Det spurgte Susan også om . Så fik Carstenbsen ideen til højen. Den skal rejse sig på gloende pæle .Når den er kommet helt op, så danser alle kjolerne ud.

2 havebetjent ser tvivlende på sin kollega

1 havebetjent (ivrig):

-Og når de så allesammen er kommet ud , så danser de tilbage igen og højen lukker sig og ligger lige så mørk som før det hele begyndte.

2 havebetjent:

-Hvordan skal de vide, hvornår de skal danse ud, og hvornår de skal stoppe op, ...og hvornår de skal danse tilbage igen, og hvor de skal danse tilbage til ?

(idet han tager en af de små dansende dukker op i sine hænder):

-(tankefuldt) ...at få dem til at bevæge sig ud af hulen , som om der sad en lille pige inde i hv er enkeltog flygte tilbage ind i højen igen ...de har jo hul i ryggen

1 havebetjent:

-De er kun huller

2 havebetjent:

-De skal flygte tilbage som om de bliver forskrækkede....uden at de rigtig er der...Det bliver svært.Det kan man kun få levende mennesker til... eller artister. Jeg tror Susan allerhelst ville have , at hendes rige far skulle bygge en høj på gloende pæle til Carstensen , og så ville hun gemme ham derinde. Hans forlovede kommer snart hjem fra Italien.Hun ved godt,tiden er kort ,hvis hun skal nå at gemme ham. Jeg tror hun leger med ham.

1 havebetjent:

-Ja , den leg gør ingen af dem noget for at skjule.

2 havebetjent:

-De er to alen ud af samme stykke. Men hun er klogere end han ,og jeg tror det er vigtigere at være klog end at være et geni.

1 havebetjent:

-Jeg tror det ville være meget smukkere - og meget nemmere ville det også være - hvis man nøjedes med at lade kjolerne danse ud, og så -i stedet for at de skal til at danse tilbage igen- Så kunne man jo blot slukke lyset i stedet for !

1 havebetjent går hen til en stor kontakt og slukker for lyset.

Et øjeblik efter skifter scenen.

1.AKT

Kongens Have en sommeraften i 1840'erne. I baggrunden Rosenborg Slot. Et Traktørsted i haven med små borde i forgrunden. Bagude lange borde. Til venstre en stentrappe, der fører ned i haven til restauranten. Ved borde i forgrunden sidder simple folk af begge køn. Ved et af de lange borde bagude skåler studenter. Lidt for sig selv sidder J.L. Heiberg og Adam Oehlenschläger. Unge par spadserer i gangene. Haven er lettere illumineret. Senere kommer ned ad stentrappen teaterpiger, flanører og husarer. Fra højre kommer senere Carstensen og hans tjener "Store Hans". Atter senere i dette akt kommer en flok grossererere i løftet stemning. Og til sidst i dette akt kommer Carstensen forlovede Charlotte.

2 håndværkersvende ved det forreste bord, idet den ene peger ud i kulissen.

1. håndværker:-

Se gråspurvvene! Hvorfor nu derude? Hvorfor ikke herinde midt i det hele?

2. håndværker:-

Gråspurve kan man ihnte flytte rundt med. De kan ikke hejses ned fra et snoreloft. Du kan hellerinte sige: Kom her små venner og stil jer an. Det er her, der er brug for jer.

Ung pige:-

Jeg læste for nylig om en i "Figaro". Han var så plaget af gråspurve, at han i tøj gjorde en kunstig ugle, som han anbragte på en pind, han havde stukket tværs over gården. Den skulle holde spurvene væk. Men ved I hvad der skete...

De to håndværkere afventer.

En aften kom en levende ugle flyvende forbi. Den fløj længe rundt i store cirkler. Da den fik øje på den kunstige, slog den sig ned ved siden af. Og der har den siden holdt til. Ind imellem kærestes de.

1. håndværker:-

Der står så meget i "Figaro". Hvis det halve var sandt, var København verdens navle.

Husarer og teaterpiger myldrer muntre ned ad stentrappen og indtager nogle tomme borde i restauranten.

Carstensen kommer gående ind fra højre ledsaget af sin tjener "Store Hans". Carstensen bærer en lang tegnelineal i den ene hånd og en rulle tegninger under armen. "Store Hans" bærer på et væld af lampeoner med store grinende ansigter. Tværs henover pladsen bevæger en kunstig ræv sig mekanisk. Man ser dens jernstativ under rævepelsen med den lange hale.

Det er Carstensens påfund, og han følger ræven, der stift spadserer bagud mod nogle duer, der hejses op - disse også kunstige - i snoreloftet.

Løjtnant Schmiegelow (en af de nyankomne husarer):-

Her har vi jo entrepreneur Carstensen. Kom herhen og få et glas. Hvad må jeg bestille?

Carstensen:-

Tre flasker guldhalsede.

Schmiegelow:-

Hvorfor tre?

Carstensen:-

Jeg synes fire flasker er for meget på en gang.-Hvad bringer jer udenørs?

Susan:-

Carstensen! Jeg har søgt Dem hele dagen.

Schmiegelow:-

Hvad gælder sagen denne gang?

"Store Hans":-

Et festarrangement. Større end tidligere. Mindre end det næste. Må jeg lægge mine lamper på bordet et øjeblik?

Susan:-

Vi havde en aftale!

Carstensen:-

Vi har altid en aftale, Susan.

En husar:-

Ja I er så meget sammen som ægtefolk, uden forstås om natten.

Carstensen:-

Susan er nok den pige i København, hvis humør mest ligner de sydlandske pigers, ja oven i købet de parisiske.

Schmiegelow:-

Hvad er planerne?

“Store Hans” har været ude i højre kulisse og kommer ind med en stige.

Carstensen (idet han griber Schmiegelow i ærmet og trækker ham midt ind på pladsen):- Her er mit problem! (Han peger mod Rosenborg) Jeg skal bruge noget vand, og jeg kan ikke se noget andet sted at lede det ind end fra Rosenborg Slot.

Schmiegelow:-

Hvorfor vand?

Carstensen:-

Forestil dig en række løver. Bag dem en række elefanter. Bag dem en række giraffer. Alle tre rækker sat i en rundkreds og på platforme, der drejer hver sin vej. I midten af denne rundkreds en musiktribune. Og så....fyrværkeri, der skyder sole rundt om det hele.

Schmiegelow:-

VAND!

Carstensen:-

Vandet er til at dreje den store mølle rundt. (Eftertænksomt) Det skal ligge i to niveauer for at give tilstrækkelig kraft.

Susan:-

Hvad er det for en fest, du forbereder?

Carstensen (henkastet):-

Ingen særlig. Den næste. (Til Schmiegelow) Hvis jeg fortæller hende, det er min bryllupsfest, jeg forbereder, bryder hun ud i et skrig, jeg ville ønske man var i stand til at opbevare og afspille på festlige højdepunkter, når man havde lyst. Skål!

Carstensen drikker. De hvide handsker holder om champagneglasset. Han er ulastelig i sin påklædning, og Susan følger ham med betagede øjne.

En student kommer springende fra et af de lange borde i baggrunden.

Studenten:-

Redaktør Carstensen! Nu skal De høre en sang, vi netop har skrevet til Deres avis. Den handler om Deres udsøgte ligegladhed med landets politiske problemer. Syng studenter! Det er sjældent, redaktørens opmærksomhed kan holdes fanget ved noget vigtigt. Syng til!

Studerne synger en smædevise om Carstensen og Figaro, mens Carstensen fredsommeligt skåler og lytter og ler. Sangen går på melodien: Dengang jeg drog af sted.

En student kommer ind med en talerstol med dannebrogflag foran og lysegrønt løv.

Studenten:-

Denne her har jeg købt i en kælderbutik. Sådanne talerstole kan man købe de samme steder, man køber krudt og bøsser af god kvalitet til at forsvare vores frihed.

Nogle studenter kommer til, og de indretter en mødeplads med bænke.

Carstensen:-

Undskyld mig. Sådan en køber man samme sted, man køber mel og gryn. Den er kun for de sultne. Ikke for de tørstige.- Hans! Vil du bede kellneren servere end guldhalsset for de venlige herrer derovre!

Carstensen hilser over mod J.L. Heiberg og Ohlenschläger. Nu er H.C.Andersen kommet til ved deres bord.

En ikke helt ædru student erobrer talerstolen.

Studenten:-

Nu gælder det grundloven! Og en fri forfatning. Vi kender jo alle redaktør Carstensens åbenbare interesse ofr landets politiske problemer! Værsgod, Carstensen.Ordet er Deres.

Carstensen:-

Lad mig hellere blive hernede, hvor jeg sidder midt i det skønneste rosenbed af unge piger...og blå ukrudt af husarer. (Han skåler)

Studenten:-

Så let går det inte, hr. redaktør. Har De overhovedet nogen politisk hjerne?

Carstensen:

Store Hans. Vil duk ikke gøre dette for mig, som den tro tjener du er. Kan du ikke hjælpe studenten med nogle ord om det politiske. Jeg synes, der findes andet og vigtigere.

J.L. Heiberg kommer hen til Carstensen.

Heiberg:-

Det var synd. Ikke bare her i morskabshaven ville det klæde at høre en åndfuld tale. Men endnu mere i Deres,hvad er det nu, De kalder Deres boulevardavis "Figaro",ja, Figaro, Figaro, Figaro.

Studententerne har opdaget H.C. Andersen og under jubel haler de ham op på talerstolen råbende af fuld hals.

Studenterne:-

Digteren er her i aften. Læs for os.

H.C. Andersen lader sig ikke dette sige to gange, men haler en bog frem af frakkeskøderne og anbringer sin høje hat på talerstolen.

H.C.Andersen:-

Der var så dejligt ude på landet....

Studenterne afbryder.

En student:-

Vi er inte på landet. Vi er midt i Kongens København. Som bare ikke er kongens København, men Vores København.

H.C. Andersen er nu forskrækket holdt op med at læse, og studenten har presset ham væk fra talerstolen.

Studenten:-

Vi vil høre noget om vores politiske situation, vores frihed , som nu nærmer sig med fortvivlelsens stormskridt. Vi vil høre Orla Lehman.

Carstensen:-

I skal se, han sidder nok i teatret.

Heiberg:-

De burde ikke håne disse unge mennesker. Blodet flyder ærligt,når det flyder vildt.

Carstensen:-

Hvem gider skændes om det politiske, når haven indbyder til fest. Susan. Har du ledt efter mig hele dagen, vil jeg også mærke, du har fundet mig.

Studenterne:-

Hent Lehman. Han sidder ikke i teatret, som boulevardpressen mener. Han sidder hjemme og skriver på taler. Af sted efter ham. (De går ud)

Carstensen:-

Susan. Du er yndigere end nogensinde. Du burde leve med en stadig baggrundskulisse af skræppende studenter. Det giver dig en ro som en statue, en antik statue i en park med hviskende blade i kronerne.

Susan:-

Vi er i en park.

Schmiegelow:-

Og du er en statue. Skål! Hvem bestiller de tre næste guldhalsede. Skulle jeg ikke for en gangs skyld overgå Carstensen og bestille to, som vi til gengæld drikker helt ud i stedet for kun et enkelt glas af hver.

Carstensen:-

Grådigheden har ingen smag.

En af Carstensens redaktører spørger Carstensen, mens han vifter med en notesblok.

Journalisten:-

Skal dette møde refereres?

Carstensen:-

Er du splittergal. Hvis du kan tegne en fin tegning af Heiberg til avisen. Så er du dagens mand på bladet. Ellers slå dig ned og nyd et glas. Bladet løber ingen steder. Det gør flaskerne.

Susan:-

Kom her hen Carstensen. Jeg vil tale med Dem.

Carstensen:-

Vi ses da senere i aften. Gør vi ikke? Så kan vi snakke. Nu skal vi bare feste. (Distraheret) Hans. Kan du ikke tælle hvor maneg lamper, der er plads til mellem træerne på begge sider af slottets tårn.

Som en gylden farveklat i mørket skal de placeres. Du har god forstand på at forestille dig det.

Susan:-

Og vand siger Schmiegelow. Hvad er det for en kæmpefest?

Carstensen:-

Ikke noget særligt. Du ved, forberedelser kræver tid. Og lige pludselig er en idiot død. F. eks. Goldschmidt. Hvis han døde og blev pakket inde i sit litterære kapel, så skulle vi skynde os at holde en stor fest før han kom i jorden. Forstår du det?

Susan:-

Jeg aner ikke, hvem du taler om. Er det en på teatret?

Carstensen:-

Glem det. (Han går frem som ser han et drømmesyn og breder arme ud mod slottet.) Og så en lang hvid baldakin, der fører helt ind til slottet. Til eventyret. Og på begge sider balloner og små soldater i rigtige uniformer.

Susan:-

Hver dag!

Carstensen:-

Nej bare på den ene dag. Barnegardister, der skal udkæmpe det slag for vores fornøjelser som studenterne kæmper for al deres politiske bavl.

Han giver Susan et glas. De skåler med de andre. Og Schmiegelow nærmer sig Susan.

Schmiegelow:-

Susan pas du hellere på din Carstensen. Jeg tror, han går med bryllupstanker.

Susan:-

Med mig!

Schmiegelow:-

Susan. Du ved. Hvorfor lyver du for dig selv.

Susan:-
Ved hvad?
Schmiegelow:-
Du ved det jo udmærket.
Susan:-
Ved hvad?
Schmiegelow:-
Din elskede er trolovet.
Susan:-
Med mig. Man kan ikke være trolovet med to eller tre eller fire.

Schmiegelow (afbrydende):-
En pige og tre flasker champagne. Det kan man godt.
Susan:-
Det er kun et spørgsmål om tid, før Carstensen frier til mig.
Schmiegelow:-
Susan for himlens skyld.
Susan:-
Hvor er han? Der er ikke nogen, der skal stjæle mit lille geni fra mig.
Han har brug for sådan en som mig.

Susan opsøger Carstensen, der ligger på knæ og med en stok er i fuld gang med at tegne konstruktioner i sandet på gangen.
Susan:-
Mit elskede geni. Jeg tror din ven Schmiegelow er jaloux på os to.
Du skulle ta og duellere med ham.
Carstensen:-
På krystalglas ja. Vil du være sød at hente mit glas. Ellers vores glas.
Susan:-
Hvad har du Store Hans til?
Carstensen:-
At hente guldhalsede på a Porta, når vi ligger hjemme i min seng om natten. Der jager jeg dig ikke bort. Vel?

Susan:-

Fortid, nutid eller fremtid?

Carstensen:-

Nutid er altid.

Der skal bygges boder op langs hele den overbyggede. Dansebane? Hvor i himlens navn skal vi have dansebane? Vi skal have dansebane overalt. Og i to etager. Der skal konstrueres stylder, så de dansende kan danse i to niveauer.

Susan kommer tilbage med to glas.

Susan:-

Carstensen. Nu skal du høre. Vi har slet ikke fået fortalt dig hvorfor vi er kommet i aften.

Carstensen:-

Er det da ikke for at forstyrre som sædvanligt? Du ved, jeg elsker at blive forstyrret. Hele tilværelsens mål er at blive forstyrret og...(Han deklamerer højtideligt) Hvad skulle jeg gøre, om jeg ikke havde en avis, hvor jeg kunne fortælle alle de litterære og først og fremmest de ikke litterære om det. En af bygningsarbejderne han har ligget på knæ med

Bygningsarbejderen:-

Også dem som inte kan læse et ord.

Carstensen:-

Vi er til for at også den simple skal kende et behov for at læse.

Susan:-

Det er der musik i! Den skal vi lave en sang med en dag.

En af teaterpigerne:-

Susan, har du fortalt Carstensen?

Susan:-

Jeg er ved det. I aften er der en helt speciel begivenhed i Kongens Have.

Carstensen:-

En begivenhed, jeg ikke skulle have hørt om? Der må du længere ind i haven.

Susan:-

Har du måske hørt, at i aften skal Lumbye spille for første gang sin telegrafpolka med to orkestre anbragt i hver sin ende af haven.

Carstensen bliver opmærksom og lytter. Han tager Susan og går hen og sætter sig ved et bord. Tvinger hende ned ovefor sig.

Carstensen:-

En gang til, hvad er det, du siger?

Susan:-

Lumbye har skrevet en telegrafgalop og lader to orkestre stå i hver sin ende af haven og spille til hinanden. De begynder lige straks.

Carstensen:-

Hvor har du det fra?

Susan:-

Pernille, som kommer sammen med Lumbye....ja kommer sammen, kommer sammen på samme måde, som du og jeg kommer sammen.

Carstensen:-

Pernille. Kunne du ikke få Pernille til at præsentere mig for Lumbye. Jeg har altid gerne villet hilse på ham. Og jeg er sikker på, at han og jeg har brug for hinanden.

Susan:-

Ikke før du fortæller mig, hvad det er for en fest, du går og pønser på.

Carstensen:-

Ingenting særligt har jeg jo sagt. Kan du ikke forstå.

Susan (snu):-

Hvis det er rigtigt, så har jeg en bøn til dig. På lørdag er det min fødselsdag.

Carstensen:-

Du holdt fødselsdag for 3 måneder siden...

Susan (skrigende):-

Og det skal du fortælle, som holder fødselsdag to gange om ugen!

Carstensen:-

Hvad vil du så på din fødselsdag. Med de mange fødselsdage du holder, må dette jo være din 80 års dag.

Susan:-

21 og myndig! Må selv bestemme over mine penge.

Carstensen:-

Du har jo ingen penge.

Susan:-

Når min far har penge, har jeg penge. Og han har mange, det ved hele byen. Han har lovet mig en myndighedsfest.

Carstensen:-

Det lyder rædselsfuldt.

Susan:-

21 års pigefødselsdag. Lyder det ikke godt? Jeg har søgt dig hele dagen for at spørge dig, om du vil arrangere festen for mig. Her i haven eller på Christiansborgs Ridestalde. Eller ved søerne. Lige hvor du vil. Og min far vil betale.

Carstensen:-

Hør, nu begynder de!

Alle i haven lytter og i begge sider af kulissen hører vi Lumbyes signalgalop.

Pigerne:-

Er det ikke mageløst?

Husarerne danser rundt om pigerne.

En husar:-

Den kan man inte danse til. Der er jo pauser imellem hvert trin.

Pigen:-

Så lad en anden danse som ved, hvordan man danser galop.

En husar:-

Han kan bare ride i galop.

En anden husar:-

Han rider pigerne i galop også uden musik.

Pigerne jubler over musikken og Carstensen prøver at fange et blik af begge musiktribuner. Susan sender Pernille af sted.

Musikken er færdig. Studenterne synger. Ved nogle borde er der drikkeviser. Pigerne hviner og bliver bekælede på de lange bænke bag scenen.

Så kommer Pernille ind med Lumbye.

Carstensen går ham i møde.

Carstensen:-

Hvilken pragtfuld musik. Hvilket humør. De må være undfanget mens Deres forældre har ferieret i Paris. Det er boulevardens glade hestetrav.

Pernille:-

Må jeg forestille agent Carstensen. Georg Carstensen.

Susan:-

Geni over alle. Om man kunne lave levende billeder og opbygge scener som man kunne fastholde og vise igen og igen så ville jeg være beskæftiget dag og nat med at se Carstensens levende billeder. Og han ville gå over i historien som det største billedgeni, hvor han ud af naturen laver billeder.

Pernille:-

Du er ikke rigtig klog Susan. Vildt forelsket i en anden piges elskede.

Susan:-

Han er min. Han ved det. Og I kan ligeså godt indstille jer på, at sådan er det. Jeg skal nok få min vilje. Han er min, når han arbejder, og min, når han elsker.

Lumbye:-

Må jeg sidde.

Carstensen:-

Når De spiller med to orkestre må De vel have to taktstokke og drikke af to glas.

Lumbye:-

Nej vist gør jeg ej.

Carstensen:-

Skænk to glas champagne op til Lumbye og fire glas til mig. Jeg må dels hilse på hvert af de to glas med hvert af mine to orkestre. Det er ren matematik.

Lumbye:-

Sikke mange mennesker i aften.

Carstensen:-

Ja, og her gik jeg og vidste intet om denne musikalske sensation.

Redaktør!

Redaktøren kommer ind viftende med sin blok.

Carstensen:-

Dette her skal du skrive om. Musikalsk telegrafi tværs igennem Kongens Have. Den komponist er et geni.

Susan:-

To geniers møde i Kongens Have.

Schmiegelow:-

Hvorfor lærer man ikke noget ved militæret?

Susan:-

Du lærer da at slå ihjel lille ven.

Schmiegelow:-

Vi lærer i hvert fald at opføre os ordentligt.

Carstensen:-

Kære ven. Hvad jeg har lært har jeg lært i militæret. At det er fritiden, det drejer sig om. Og der er mange timer, hvor man ikke slår ihjel. Hvor man så at sige holder fri.

Lumbye:-

Jeg har besøgt flere af Deres fester. Både her, ved Christiansborg, og ved søerne. Jeg ved ikke hvilken, jeg skal fremhæve for den anden. Jeg har ofte stået i et hjørne og tænkt: kunne der ikke blive plads til

mig her? Kunne min musik ikke passe til disse fester? Men jeg har altid set Dem have for travlt til at jeg turde forstyrre.

Carstensen:-

Det skulle De have gjort. Det ville være herligt.

Lumbye:-

Jeg er sommetider gået hjem efter en af Deres fester og har sat mig til klaveret og komponeret en melodi, som jeg syntes passede til lej- ligheden.

Pernille:-

Det er rigtig nok. Jeg har selv hørt det. Og bagefter sidder han og ser så traurig ud, fordi han ikke kan lade Dem høre det.

Carstensen og Lumbye (i munden på hinanden):-

Og lige med det samme! Sådan har man det altid!

De ser hjerteligt på hinanden, skåler, og man fornemmer den særlige sympati imellem dem som gør, at et livsvarigt venskab her er blevet grundlagt.

Under dette er en flok pelsklædte grosserere med høje hatte i let løftet stemning kommet ned ad stentrappen og har taget plads ved to borde.

Susan:-

Far! Nu kan du endelig komme til at hilse på Carstensen. Det er ham, jeg har aftalt med, at han skal arrangere min fødselsdagsfest her i Kongens Have på lørdag. Han er allerede i gang.

Grosserer Collin (rejser sig og hilser på Carstensen):-

Mig en fornøjelse. Og De er ikke så lidt dristig. Vi har endda ikke aftalt betalingen endnu.

Carstensen ser sig forvirret og overrumplet om. Men ingen er længere helt ædru. Han

søger hen imod Schmiegelow.

Schmiegelow:-

Du bliver nødt til at tilstå. Fortæl dem en gang for alle, at det er din bryllupsfest, du arrangerer, og At dit bryllup skal stå lige så snart din kusine vender hjem fra Firenze.

Carstensen:-

Du er bare jaloux.

Susan:-

Kom her mit lille geni. Sæt dig hen til far.

Grosserer Collin:-

Hvad må jeg byde.

Carstensen:-

Tre af de guldhalsede.

Grosserer Collin:-

Tre! Hvorfor tre?

Carstensen:-

Fire er for mange!

Alle ler.

En anden grosserer:-

Jeg har set næsten alle Deres fester. Tænk om man kunne gøre sådanne fester til noget permanent.

Carstensen:-

En permanent fest. Det lyder rigtigt. Livet som en eneste stor permanent fest. Det er lige talt ud af mit hjerte. Er De født i Paris? Eller måske i Rom? Nej, Paris må det være. En eneste permanent fest hele sommeren igennem. Hvilken tanke.

Schmiegelow nærmer sig med Lumbye.

Schmiegelow:-

Har du nu fået en ny idé Carstensen?

Carstensen:-

Det er sandelig ikke min idé. Det er som talt ud af enhver københavners mund, eller rettere parisers. Men vi skal snart indføre Paris i København. Journalist!

Journalisten nærmer sig med sin notesblok.

Carstensen:-

Skriv Fra grosserer...hvad er navnet?

Grossereren:-

Jeg er ikke grosserer. Mit navn er urmager Kyhl.

Carstensen:-

Så skriv: Urmager Kyhl foreslog fra nationens talerstol i Kongens Have (Carstensen er sprunget op på talerstolen) at nationen ikke skal politisere men rekreere i en eneste permanent fest hele sommeren igennem.

Grosserer Collin:-

Og føj til: Entrepreneur Carstensen har påtaget sig det alvorfulde hverv at sørge for, at alle københavnere kan more sig hele året rundt.

Carstensen:-

Hele sommeren rundt. Det andet er endnu en idé.

Skriv: grosserer Collin foreslår at københavnere skal feste året rundt, både sommer og vinter.

Urmager Kyhl:-

Lad os nu begynde med sommeren. Den er lang og aftenerne er lange og egner sig mest til det udvendige.

Susan:-

Først skal du lave min fest på lørdag. Er det en aftale?

Carstensen (oprømt):-

Kæreste Susan det bliver den mindste kunst, men alle I dygtige forretningsfolk...

Susan:-

I har allesammen hørt det. Det behøver ikke samtidig være en forlovelsesfest, fordi det er min fødselsdag. Så får vi brug for endnu en fest.

Carstensen:-

I Paris har jeg hørt om disse nymodens aktieselskaber. De fungerer sådan, så man ikke behøver at have alle pengene for at sætte noget igang. Det er ligesom en indsamling, der starter det hele. Det kaldes for aktieselskab.

Grosseren ler højt.

Grosserer Collin:-

Nu udtaler De Dem vist om noget, vi kender bedre.

Carstensen:-

Jeg kender alt til aktieselskaber. De kan måske også lave en permanent festhave selv d'herrer.

Urmager Kyhl:-

De ville være tjent med at lytte i stedet for at tale. I dette kapitel er det os, der sidder med illuminationen.

Grossererne indbyrdes:-

Ja et aktieselskab ville være den rette vej, dersom entrepreneur Carstensen blot kunne få et privilegium fra allerhøjeste sted.

Lumbye:-

Jeg synes nu det er meget passende, at der er en pause mellem festerne og så fremstår de med så meget større pragt, når de kommer.

Urmager Kyhl:-

Den herre kender vi vist ikke og er ikke præsenterede for.

Carstensen:-

Det er ikke den herres skyld, lige så lidt som det ikke er d'herrers skyld, at De intet kender til morskabsarrangementer i København. De ser her foran Dem Københavns ukronede valsekonge H.C. Lumbye, og det skulle være mig en kær fornøjelse at sætte kronen på hans hoved.

Pernille og Susan:-

Ved endnu en stor fest?

Grosserer Collin:-

Ja, nu hører I da, at der er tale om så mange fester, at det mere og mere ligner et permanent morskabsarrangement.

Lumbye ser taknemmeligt på Carstensen fordi han har sat grossereren på plads.

Carstensen:-

Folk kan være gode til forskellige ting. Tag nu Andersen. Enestående til historier. Jeg er enestående til at feste og underholde.

Lumbye:-

Sammenlign ikke med Andersen.

Carstensen:-

Bestemt! Er overfladen ikke ligeså vigtig som dybden.

Lumbye:-

Hold nu op.

Carstensen:-

Se Collin. Han er en Kirkegård i aktier.

Susan:-

Tal pænt om min far.

Carstensen:-

Jeg vil hellere ha din fars talent end Kirkegårds.

Susan:-

Du skal bruge dit eget.

Carstensen:-

Vi skal få den for....åh,hvem som helst vil hjælpe det, der går godt. -

Og det, der har brug for hjælp, gider ingen hjælpe.

Collin:-

Går godt! Er det mig I taler om?

Susan:-

Du skal hilse på Københavns største geni.

Carstensen:-

Kongens Haves største geni. Det er nok, og så skal vi lige undtage

Lumbye.

Lumbye:-

Og Andersen!

Susan:-

... og Kirkegård!

Collin:-

Det er Dem, der arrangerer de utrolige fester på Ridebanen?

Carstensen:-

Nogle få. Ja det er mig.

Collin:

Hele byen taler om Dem.

Men pludselig står Schmiegelow ved Carstensens side.

Schmiegelow:-

Carstensen. Vend dig ikke om. Din stengæst hjemsøger dig. Du er nået dertil hvor du kom fra. Herregud. Stakkels begge to. Ja endnu mere stakkels tre. Carstensen hører først lidt forvirret med et halvt øre på Schmiegelow, så følger han Schmiegelows blik og ind fra venstre i rejsekåbe og med to kufferter står en yndig ung pige og ser med forundrede øjne på det lille hyggelige orgie foran hendes øjne.

Carstensen:-

Charlotte! Er du der! Allerede! Min elskede.

Susan:-

Hvem er det, Schmiegelow. Lad være med at fortælle mig, jeg gætter rigtigt.

Schmiegelow:-

Du gætter rigtigt. Det er Carstensens forlovede. Jeg har aldrig set hende før. Men på dette sted i handlingen, lige nøjagtig her, hvor det er allermost ubelejligt for At det hele skal udfolde sig.

Susan:-

Ti stille. Carstensen! Carstensen!

Men Carstensen er løbet hen til den yndige Charlotte. Han griber hende i sine arme og de står længe sådan.

Man har en anelse om, at Carstensen samtidig benytter lejligheden til at tænke sig om og tage en stor beslutning.

Så vender han sig om.

Carstensen:-

Må jeg præsentere jer alle sammen for min trolovede, min kusine lige hjemkommen fra Firenze, kaldt til København for at stå brud. Og den fest jeg går og planlægger her i haven er vores bryllupsfest. (Henvendt til Susan) Vi kan selvfølgelig godt lave en fest for dig på ridebanen. Men du må komme med på lørdag til vort bryllup.

Susan går frem og stikker Carstensen en lussing.

Charlotte ser forundret efter den ophidsede pige.

Grosserer Collin:-

Så fald nu til ro mit barn. Det er jo ikke din trolovede, der står der med en anden pige.

Han er jo bare din entrepreneur.

Urmager Kyhl:-

Ja, han er vores allesammens entrepreneur. Men ikke på den måde.

Carstensen:-

Velkommen hjem elskede. Hvordan fandt du herhen?

Charlotte:-

Jeg har længe skrevet sammen med Store Hans for at høre, hvordan du har det. Du er jo ikke god til breve. Store Hans har hentet mig ved havnen. Jeg er kommet med skib fra Genua, og du kan være glad for Store Hans. Han har også holdt mig underrettet om, at du næsten var færdig med at arrangere vores bryllupsfest.

Carstensen:-

Den bandit! Så er det derfor han har kløet sådan på mig med dette arrangement.

Lad os gå.

Susan:-

Vent du bare. Vi er ikke færdige med hinanden. Du har brug for mig.

Lumbye:-

Unge frøken. Vil De ikke gå med mig?

Susan:-

Og du far, sætter ikke en rød øre i Carstensen.

Grosserer Collin:-

Det bestemmer jeg selv.

Susan:-
Skal I da alle være imod mig? (Går)
Store Hans kommer ind fra højre og tager Charlottes to kufferter.
Carstensen:-
Godt Hans. Gå i forvejen hjem. Sæt lidt mad på bordet.
Schmiegelow:-
Vent. Jeg går også. (Han følger efter Susan og Lumbye.)
Grossererne:-
Mine herrer. Absenterer vi os?
Husarerne:-
Lad os gå indendørs.
En husar:-
Og fortsætte, hvor vi slipper.

Mens alle forlader scenen undtagen Charlotte og Carstensen vender Carstensen sig mod tjeneren.
Carstensen:-
Kelner. Vil De give os to flasker guldhalsede.
Tjeneren (forbavset):-
To, hr. Carstensen.
Carstensen:-
Ja...en vil være for lidt!
Charlotte:-
Hvor er det dejligt at være hjemme i København igen.
Carstensen (idet han drejer hende om og de arm i arm langsomt går ind i haven):-
I måneder har jeg arbejdet med planerne for, hvordan haven her skal omskabes til vores bryllup. Ser du de store elmetræer der? Højt oppe mellem kronerne bliver udspændt snore og linedansere går i farvestrålende tøj fra den ene krone til den anden. En spiller violin imens han går. Og i tunge lænker føres en luftbåd med plads til 100 mennesker rundt i luften hvor den svinges ud så folk ligger med benene lige ud i luften.

Og rundt om alle dansebanerne ved jorden er opsat hule træstammer, hvor papegøjer i alle farver sidder, og hvis man rører dem, så starter de mekanisk med at sige forskellige ting. Herfra hvor vi står nu snor en kunstig å sig igennem haven. Og den besejles af italienske gondoler og som en strålende nabo til Rosenborg bygges et krystalpalads i maurisk stil. Så er der boder og markedsplads med dansende bjørne og en lille teaterscene med et fortæppe som en påfuglehale. Der bag opføres teater af omrejsende teatertrupper. Alt sammen inden på lørdag. (De ler)

Over det hele er der små orkestre med violiner, men vigtigst, to grupper, der står og spiller til hinanden med spørgsmål og svar. Ja, spørgsmål og svar.

Charlotte:-

Og karruseller?

Carstensen:-

Du kan ikke nævne noget, som ikke er der. Og du og jeg bygger jeg lige midt i det hele en restauration til, hvor vi skal sidde ved æresbordet. For det er vores bryllup vi skal fejre. Om aftenen kommer de fra hoffet og kongen er blandt gæsterne. Han vil se, hvad der sker. Og jeg kan vise ham min lille prinsesse Charlotte. Og fortælle ham, at jeg skal krone dig til min dronning for hele Københavns humør.

Charlotte:-

Blir det ikke for meget?

Carstensen:-

Hver plet har sin lampe eller sin historie. Du skal bare glæde dig. Hele haven vil blive som et paradis. Et ottende vidunder.

1. akt slut.

2. AKT

Stort scenetæppe med Tivolis gamle hovedindgang set indefra. Det betyder, at forlystelserne, ballonerne og lamperne er indrettede over publikum og imellem publikum. I "orkestergraven" er Tivolis restaurant Grøften indrettet og fyldt med gæster på denne åbningsdag. Lidt tilbage og til venstre ligger bestyrelseslokalet, hvor bestyrelsen er samlet.

Carstensen (råber ud mod musiktribunen til højre):-

Lumbye. Spil Amalievals! Den passer lige til denne festdag.

Lumbye:-

Vi skulle skrive en galop specielt til dagen. Den skal nok komme.

Gæsterne i Grøften råber hurra op imod Carstensen, og Carstensen hilser tilbage imod dem.

Carstensen:-

Giv tid, så skal jeg komme ned til jer. Jeg må lige hilse på alle mine gæster. Indtil nu er 4000 københavnere gået gennem porten. Er det ikke mageløst?

En af Grøftens gæster:-

Det er den største åbningsdag i byens historie siden vi åbnede voldene for svenskerne.

En svensk gæst:-

Dom jävla danskjävuler. Helan! Skål!

Bestyrelsesformand urmager Kyhl:-

Tivoli længe Leve!

(Bestyrelsen har rejst sig med fyldte glas og råber Hurra.)

Musikken spiller - musikmaskiner høres fra karruseller. Den musik kommer ude fra teaterrummet. I Grøften synges en vise og en syngelige fremfører en sentimental københavnerskillingsvise.

Nogle husarer bliver højrøstede. Man genkender Schmiegelow som den ene.

Schmiegelow (ikke helt ædru):-

Hvis du driver rundt med rygter om Carstensen og Susan og berygter skaberen af vort Tivoli, så kan du vælge våben og møde mig ved daggry på fælleden.

En husar:-

Jeg fortæller ikke andet end hele byen ved. Carstensen's kone sidder derhjemme og passer deres to små, mens der står en fast stol på hvertandet værtshus til Carstensen.

Det har der gjort de sidste tre år. Men kun en stol. For Susanne sidder på hans skød.

Schmiegelow:-

Så vil du altså duellere!

Der findes ikke en smukkere kærlighed end Carstensen's. Han er bare en travl mand.

(Latter)

En gæst:-

Og Susan er en travl pige.

Susan kommer igennem salen råbende på Carstensen. Carstensen afventer. Susan kommer på scenen.

Carstensen:-

Hvad siger du så. Nu kan du holde fødselsdag hele året.

Susan:-

Tillykke min elskede. Du er genial. Det er det, jeg siger. Så kan du bundte alle deres digtere sammen. Der er ingen af dem, der har sådan tag i hver eneste.

En gæst på pladsen:-

Hr. Carstensen. Mig en ære. Har De bemærket, at selvom dette ikke er politik, så ser man dog her alle byens klasser sidde ved samme bord, i samme karrusel.

Carstensen:-

Hele hemmeligheden er, at de har overtøjet på. Schmiegelow! Hvorfor ser du så bister ud?

Schmiegelow:-

Inte noget særligt.

Carstensen:-

Jo mere øl de drikker her, jo mere champagne til mig. Skål dernede!
Mor dig Susan, har du ikke set Charlotte? Hun skulle komme med børnene. Nu har jeg hilst på 4000, men Charlotte synes tilsyneladende ikke det er noget.

Schmiegelow:-

Du forstår vel, at hun kan hele haven udenad. Du har underholdt hende med den have de sidste 5 år.

En husar:-

Hvornår har Carstensen været hjemme?

En anden husar:-

Hun skulle flytte ind i det muntre køkken.

En bondefamilie fra Tårnby forsøger at få samlet børnene sammen.
De kalder i alle retninger.

Bondekonen:-

Torvald - Anette - Er I så færdige?

Bonden:-

Nu skal vi hjem!

Anette:-

Lige en tur til i rutsjebanen?

Bondekonen:-

I har allerede brugt alt for mange penge.

Torvald:-

Jeg vil skyde med bolde ovre i teltet.

Bonden:-

Du vil hjem vil du.

Lumbye kommer med sin taktstok i hånden og går hen til Carstensen.

Lumbye:-
Er det ikke mageløst.
Carstensen:-
Det
skal
være mageløst.
Lumbye:-
Hvor mange år er det siden vi mødtes første gang?
Carstensen:-
5 år.
Det var den sommer Charlotte kom hjem.
Lumbye:-
Og nu har du to små drenge. Tiden går.
Carstensen:-
Vi har brugt tiden.
Lumbye:-
Er du ikke lykkelig i dag?
Carstensen:-
Når noget er færdigt, er det som om det er slut. Denne have bør
aldrig slutte.
Lumbye:-
Geniets utålmodighed.
Du egner dig ikke til at være bogholder over dit eget arbejde.
Carstensen:-
Jeg har allerede tegninger til et Vinter-tivoli derhjemme.
Lumbye:-
Du er håbløs. Hvad siger Charlotte?
Carstensen:-
Hun siger hun aldrig ser mig. Mind mig ikke om det.
Lumbye:-
Jeg synes, hun har ret. Hvorfor kommer hun ikke i dag?
Carstensen:-
Hun synes Tivoli er hendes rival. Se, nu kommer en hel flok studen-
ter. Jeg troede kun de interesserede sig for politik. Jeg vil ind og se,

hvordan bestyrelsen morer sig. De har holdt møde lige siden i morges. Jeg tror de sidder og tæller penge. De kan ikke få nok. (Carstensen ud til højre.)

Bagude på scenen ligger det åbne bestyrelseslokale. Hele betyrelsen er samlet.

Urmager Kyhl:-

Er Carstensen i haven? Fra nu af må han indstille sig på indtægter.

Collin:-

Som vi har været indstillet på hans udgifter. Han har sprængt alle budgetter.

Et bestyrelsesmedlem:-

Men der er også kommet resultater.

Collin:-

Bevares, bevares. Ikke et ondt ord om Carstensen. Men vi kan vel godt være enige om, at vi har betalt vores pris for hans geni.

Urmager Kyhl:-

Selv genier skal lære konsolideringens kunst.

Collin:-

Det siges, at Carstensen går med planer om et Vinter-tivoli.

Urmager Kyhl:-

Allerede på åbningsdagen. Men der kommer han jo. Som vi sidder og snakker om solen, skinner den.

Carstensen kommer ind fra en dør bagi bestyrelseslokalet.

Urmager Kyhl:-

Velkommen til dagens mand. Er De nu lykkelig?

Carstensen:-

Kan der blive en plads ved bordet?

Bestyrelsen rykker lidt til side, så der bliver en ekstra plads.

Carstensen:-

Nu må bestyrelsen endelig blive og se fyrværkeriet. Jeg har hentet Italiens dygtigste lysmester Maestro Amicis. Han har forberedt et festligt punktum på dagen.

Et medlem af bestyrelsen:-

De overgår formentlig selv deres egne forventninger, hr. agent Carstensen.

Collin:-

Det tror jeg vi skal være forsigtige med at gætte på.

Urmager Kyhl:-

Men nu må vi afvente indtægterne.

Carstensen:-

Jeg håber ikke De bliver skuffede.

Collin:-

Og kapelmester Lumbye falder vel nok i smag!

Carstensen:-

Ja, Gud være lovet for ham og for alle artister og håndværkere vi skylder æren for denne lille by af fornøjelser.

Collin:-

Det mest fornøjelige er at alt er så hyggeligt

. Og det kan man næsten ikke planlægge.

Monstro ikke dette er noget, der er kommet helt af sig selv?

Carstensen:-

Kære hr. grosserer Collin. Jeg tror ikke noget som helst kommer af sig selv.

Urmager Kyhl:-

Men indtægterne er nødvendige for at haven kan blive permanent.

Carstensen:-

Vær ikke bekymrede. Efter hvad jeg har set i dag, så er ingen tilbageholdende. Alle kasser er fulde. Men allerede nu må vi begynde at tænke på et Vinter-tivoli.

Et medlem af bestyrelsen:-

Nej, hør nu. Vi har først lige åbnet, og så er De på vej med det næste.

Urmager Kyhl:-

Vi må først konsolidere.

Carstensen:-

Jeg har det allerede altsammen inde i hovedet. Jeg har bare ventet på at haven her skulle åbne. Det er den nu!

Collin:-

Er De helt bevidst om, hvor mange tusinde rigsdaler vi har brugt på dette?

Et medlem af bestyrelsen:-

Jeg tror, at agent Carstensen tror, vi trykker vore penge selv...i et hjørne af Tivoli. Tivoli-penge.

Carstensen:-

Alt det ved jeg godt.

Urmager Kyhl:-

Og De har jo bestemt ikke levet på besparelser. Det er som om Deres maskineri har holdt sig smurt med champagne for ikke at løbe varm.

Carstensen (ler):-

Sådan er det bare, når noget går stærkt.

Collin:-

Genier er dyre i drift. Det forstår sig. Men jeg skulle ikke vove nye investeringer før vi ser lidt mere til, hvordan dette arrangement forløber.

Carstensen:-

Det ved vi allerede. Og vi ved også allerede en masse om vort Vinter-Tivoli.

Urmager Kyhl:-

Hvad ved vi om det?

Carstensen:-

At det vil koste endnu 250.000 rigsdaler, som vi må indsamle på samme måde som pengene til Tivoli.

Et medlem af bestyrelsen:-

Ikke hos mig.

Et andet medlem:-

Heller ikke hos mig.

Collin:-

Hvor havde De tænkt Dem at lave et Vinter-Tivoli?

Carstensen:-

Indendørs. En kæmpesal med musik og teater, med baller og konferencer med international atmosfære. Og tæt på Hans Majestæts slot Amalienborg.

Urmager Kyhl (forskrækket):-

Har De tænkt Dem at lægge det på Amalienborg.

Carstensen (ler):-

Tæt ved. I Amaliegade eller ved havnen. "Casino" skal det hedde. Hvis d'herrer ikke vil være med, så skal jeg nok skaffe pengene fra anden side. Der er mange, der fortryder, de ikke er med i Tivoli. Og jeg får bare en bestyrelse mere. D'herrer skal se, før jeg er færdig i denne by sidder jeg med et helt Tivoli af bestyrelser!

Collin:-

Bevar mig vel. Kan De da ikke bare puste ud et øjeblik. Det er første dag Tivoli er åbent. Det er næsten 4 års arbejde, hvor vi har betalt Dem døgnnet rundt. Skulle vi nu igang igen.

Urmager Kyhl:-

København er alt for lille til et Vinter-Tivoli. Det skulle konkurrere med teatrene.

Carstensen:-

Sagtens!

Urmager Kyhl:-

Og restauranterne med deres selskabskabinetter.

Carstensen:-

Det er intet problem. Nogle vil lukke, men ikke Casino.

Collin:-

Har De overvejet, at når folk skal lægge deres kåber, så bliver de pludselig sociale.

Og hvilken klasse stiler De efter som Deres..."Casino"s gæster?

Carstensen:-

Behøver jeg sige det, når jeg lægger det så klods op ad majestæten.

Medlem af bestyrelsen:-

Meget slum ligger tæt ved slottet.

Collin:-

København er alt for lille.

Carstensen:-

Man behøver ikke blive småborgere i en lille by.

Urmager Kyhl:-

Tænker De på nogen bestemt?

Carstensen:-

Jeg tænker ikke på mig selv.

Nu vil jeg ud så jeg kan høre kasseapparaterne. De herrer skulle gøre det samme. Så ville De ikke være så bekymrede. Og lad mig høre, om De vil være med til mit Casino eller...mod?

Carstensen rejser sig og går. Collin følger ham med udendørs.

Collin:-

Entrepreneur Carstensen. Blot et lille hjertesuk.

Carstensen:-

Kan jeg hjælpe Dem grosserer Collin? På alle måder ser jeg i Dem min velgører uden hvem, dette aldrig var blevet til noget.

Collin:-

Ikke mig, min datter Susan, som De ved står mit hjerte nær. Jeg ønsker kun hun skal blive lykkelig. Det piner mig at se, hvordan hun uden ringeste grund ydmyger sig selv ved stadig at håbe, det skal blive hende og Dem. Det så jeg også gerne for år tilbage, men De er gift og har børn. En yndig kone tilmed. Kan De ikke - for min skyld - og for Susans skyld - en gang for alle fortælle det ulykkelige barn, at hun må slå Dem ud af sit hoved.

Carstensen:-

Hr. grosserer Collin. Jeg har sagt det tusinde gange. Jeg tror såmænd det er noget andet. Hun ser en far i mig og bruger mig i stedet for sin egen far.

Collin:-

Hvorledes?

Carstensen:-

De tænker kun på penge. Susan er en eventyrerske. Hun føler sig mere hjemme hos mig.

Collin:-

Men rygterne går i hele byen.

Carstensen:-

Hvilke?

Collin:-

Og jeg vil ikke have min datter berygtet.

Carstensen:-

De skulle give hende grund til at vælge Dem som sin far i stedet for mig. Vær med på mit Casino. Så skal De se!

Collin:-

Vil De love at lade min datter i fred?

Carstensen:-

Jeg har ingen løfter givet Deres datter. Lad hende dog elske eventyret.

Collin:-

De skal ikke se frem til at få mig som Deres uven hr. agent Carstensen.

Carstensen:-

Gud fader bevares. Hvor meget skal Susan være skyld i. Lad det være nok med det gode hun har foranlediget. Susan morer sig i haven mere end nogen. Jeg mødte hende for lidt siden.

Collin:-

Gør som jeg siger. Hold Dem fra Susan. Ellers får De en indflydelsesrig uven.

Det er nu blevet aften. Vi er stadig i Tivoli, men bestyrelseslokalet er blevet til Carstensens stue i den lyse lejliughed i Gammel Strand nr. 40. Charlotte leger med sine to små børn. Store Hans er i køkkenet.

Store Hans:-

De skal se, Herren kommer nok hjem i nat med en længere hale af venner, der vil fejre den store dag.

Charlotte:-

Lad os håbe, de løber træt forinden. Selvom jeg hellere ville have de kom herhjem end rendte rundt på værtshusene. (Sukke) Selvom jeg er efterhånden vant til det. Bare han kunne holde sig til en enkelt. Til Lumbye f.eksempel. Han er sådan et dejligt menneske.

Store Hans:-

Fruen ved da godt, at jeg næsten har indrettet en hel restaurant her i køkkenet, for at lokke herren til at komme hjem i stedet for at frekventere byens værtshuse.

Charlotte:-

Jeg ved det godt kære Hans. Jeg ved du lavede dit arsenal af flasker i køkkenet, fordi du var træt af at opsøge a Porta på alle tider af natten. Vække de stakkels mennesker, når Carstensen skulle have nye forsyninger.

Store Hans:-

De må da indrømme, at Herren er meget fornøjet med det arrangement. Har De slet ikke været i Tivoli i dag?

Charlotte:-

Jo, jeg gik til hovedindgangen og så ham stå der med sine hvide handsker og hilse på alle gæster fra bondekonen på Amager til tjenerpigen fra Snarens Kvarter.

Store Hans:-

Men De ville ikke hilse på.

Charlotte:-

Jeg så han hilste på Susan, både med mund og hånd.

Store Hans:-

Hun betyder intet for herren. Hans tanker er kun herhjemme...Til gengæld kniber det somme tider lidt med det rent fysiske.

Charlotte:-

Han vil altid forandre. Og jeg vil så gerne bevare. Nu har han også planer om at slippe dig, Store Hans. Så bliver jeg helt alene.

Store Hans:-

Jeg har hørt hr. Carstensens planer om "Casino". Han har fortalt mig, jeg skal være portner der, så han har en, han kan stole på.

Charlotte:-

Han skal passe på det økonomiske.

Store Hans:-

Min højt-ærede kollega her i huset "Lille Hans" blev sparet væk for flere år siden.

Charlotte:-

Han løb med sladder til Susan og fungerede som postillon d'áamour. Det skulle jeg ikke have noget af. Det er længe siden.. Hans. Gå over i Tivoli og se, om du kan få øje på herren og sig, at det vil være hyggeligt om han fejrede bare denne aften med sin hustru. Jeg må blive hjemme med børnene. De er ikke raske. Jeg tør ikke tage dem udendørs.

Store Hans:-

Det skal jeg frue. Jeg har, som De ser, netop dækket et hyggeligt bord til to. Monstro ikke det kan besværges eventuelle gæster til at holde sig borte.

De kulørte lamper i salen slukkes og et stort lærred trækkes bagom hovedindgangen.

Et kæmpefyrværkeri starter og vises på lærredet. Sole eksploderer, raketter fløjter op i sky, store ildhjul danser på himlen i de skønneste farver. Gæster fjernt placeret i haven følger jublende fyrværkerimester Amicis kunster. Carstensen står i silhuet med ryggen til. Lumbye kommer til. Haven tømmes langsomt. Der er ingen mennesker i Grøften.

Carstensen:-

Lumbye lad os sætte os ned i Grøften et øjeblik. Jeg er helt ør efter denne lange dag. Jeg har slet ikke haft tid til at feste. Skal vi to ikke begynde festen nu, hvor de andre går hjem.

Lumbye:-

Du skulle selv gå hjem. Jeg er sikker på Charlotte savner dig.

Studenterne og husarerne strømmer ud af haven.

Carstensen:-

Hun burde være her. Men jeg må snakke med et fornuftigt menneske. Jeg har i dag forelagt bestyrelsen planerne om et Vinter-Tivoli, et Casino. (Lumbye ler hjerteligt)

Ved du, hvad de sagde?

. Men jeg må snakke med et fornuftigt menneske. Jeg har i dag

Lumbye:-

Du er uforbederlig. Du holder ikke op før den sidste danske krone er brugt op på fornøjelser.

Carstensen:-

Men du, som er min mest dyrebare ven, vil da ikke svigte mig?

Lumbye:-

Nej, det ved du. Men derfor kan jeg godt prøve at stoppe dig. Carstensen (idet han får øje på den engelske legation, der er på vej ud af Tivoli):-

Der kommer jo hele den engelske legation, hele England i Danmark. (Resten af denne scene foregår på engelsk.)

Legationsråd Showcroft:-

Men her har vi jo grundlæggeren af det hele. HGodaften hr. Carstensen og rigtig hjertelig tillykke.

(De forestiller sig for hinanden.)

Carstensen:-

Vil De ikke sidde.

(De slår sig ned ved bordene.)

Showcroft:-

Det er jo i hele verden enestående.

Mrs. Showcroft:-

De kan være sikker på, at Tivolis ry vil gå over hele verden.

Showcroft:-

Og sådan et mageløst fyrværkeri.

Carstensen:

Det er heller ikke mange år siden englænderne lærte os det. Da den engelske flåde bombarderede København. Det var der vi lærte, hvordan man kan more sig.

Showcroft:-

De holdt med de forkerte.

Lumbye:-

Vi holdt med Napoleon og franskmændene.

Carstensen:-

Vi holder altid med franskmændene. Det var franskmændene, der holdt med en forkert.

Medlem af legationen:-

Min far var med ved Waterloo. Han siger, det skotske regiment skød flere englændere end franskmænd.

Showcroft:-

Sådan en stor aften egner sig til at slå en streg over fortiden.

Carstensen:-

Kan man bare bruge fyrværkeri på den måde altid, så var der ingen grund til at holde ambassader.

Showcroft:-

Vil De gøre os arbejdsløse?

Carstensen:-

Tværtimod. Kelner! Kan vi få en armfuld guldhalsede.

Showcroft:-

Ja, om De ikke har noget imod det. Så vil jeg foretrække den gode danske øl.

Carstensen:-

Bevares. Hvor mange vil have øl?

Lumbye melder sig til.

Mrs. Showcroft:-

Champagne er festligere.

Lumbye (henvendt til Carstensen):-

Se, hvem kommer der.

Carstensen:-

Hans, hvordan er du kommet ind? Det er over lukketid.

Hans:-

Jeg benyttede bestyrelsesindgangen. Jeg skulle bare meddele jeg havde en besked til Dem, så gik alle døre op. Sådan er det at være berømt eller bare tjener for den berømte.

Mrs. Showcroft:-

Det er vel nok en fornøjelig musik, De spiller, Lumbye.

Lumbye:-

Tusind tak.

Mrs. Showcroft:-

Man kan næsten ikke holde fødderne i ro.

Lumbye:-

Det var sandelig heller ikke tanken.

Mrs. Showcroft:-

Men Carstensen har tænkt på alt for at få dansebaner for os almindelige mennesker. Og de der er, er helt overfyldt af svedige tjenestepiger. Der var nok brug for en lidt...hvordan skal jeg sige det....finere, lidt mere diskret placering.

Lumbye:-

De skal se, Mrs.Showcroft. Det skal nok komme.Carstensen har netop betroet mig, at denne have aldrig skal slutte, men hele tiden bygges til.

Carstensen (til Hans):-

Hvad vil du?

Hans:-

Fruen har sendt mig. Hun spørger, om De ikke bare denne aften kunne fejre aftenen med hende. Fruen kan ikke komme hjemmefra.Børnene er ikke raske. Og aftenkulden...

Carstensen:-

Selvfølgelig.

Hans:-

Jeg har stillet to små festlige anretninger frem. Og husets bedste champagne.

Carstensen:-

Ja, du er fantastisk. Skål! De herrer lad os ikke glemme at drikke.

Hans:-

Kan jeg sige, De er på vej og snart kommer hjem?

Carstensen (distraheret af vennerne og muligheden for en munter fest):-

Jeg sidder netop her og modtager udlandets hyldest. Det ser du vel. Vil du ikke sige, at Lumbye og jeg - bare Lumbye er med er Charlotte rolig - at vi er inviterede til den engelske legation, men vi kommer så hurtigt, vi kan.

Hans (bukker og kaster et prøvende blik rundt):-

Meget vel. Den besked skal jeg lade gå videre. Lumbye kommer altså med.

Carstensen:-

Sig, at vi skal fortælle om festen, når vi kommer hjem. Du ved godt, en profet er ikke værdsat i sit hjemland. Det er englænderne, der fejrer.

Lumbye:-

Hils min elskede Charlotte og sig, det ikke bliver sent.

Hans (afmålt):-

Meget vel. (Han går)

Samtalen går nu lystigt mellem englænderne og Carstensen og Lumbye. Flere af englænderne prøver at synge på de melodier, de i aftenens løb har hørt spillet af Lumbye. Han retter dem ustandselig men lader dem godmodigt synge, som de vil.

Carstensen:-

Det er en stor aften. Vi ville være skarn, om vi ikke fejrede den efter fortjeneste.

Havebetjente kommer og meddeler, at haven lukker.

Carstensen:-

Vi finder let et sted at fortsætte. Mangler der et nattetivoli, laver vi det.

De betaler og går larmende ud til højre.

Bagi kulissen ligger Carstensens hjem med den stille stue, hvor Charlotte sidder og venter. Hans kommer ind.

Hans:-

Hr. Carstensen vil komme så snart det er muligt. Men han og Lumbye er inviteret til soupé i den britiske ambassade. Man ønsker at fejre den store dag i England.

Charlotte:-

Det forstår jeg godt, han ikke kan afslå. Han skulle være internationalt hyldet for længe siden. Hans geni er alt for stort for denne by.

Hans:-

Skal jeg fjerne tallerkenerne?

Charlotte:-

Nej, lad dem blive. Jeg vil høre, hvad han har oplevet på ambassaden, når han kommer hjem.

Hans:-

Det kan blive for sent.

Charlotte:-

De englændere er gode til at feste. Jeg vil sidde oppe.

Der høres larm ude i kulissen. Det er englænderne og Carstensen der vælter byen.

Charlotte sidder blot derhjemme og venter. Hun syr.

Endelig dukker to vaklende skikkelser syngende og væltende over deres egne ben frem ved Charlottes dør, døren bagi kulissen. De kompenserer deres dårlige samvittighed over for Charlotte ved overstrømmende venlighed.

Lumbye (falder Charlotte om halsen):-

Elskede. Nu er vi hjemme.

Charlotte:-

Lumbye. Jeg troede, når De var med, kom De tidligere.

Lumbye og Carstensen:-

Vi blev holdt tilbage af englænderne. Englands bombardement.

Carstensen:-

Var vi gået havde vi fået krig og de ville have taget hele Tivoli med sig hjem til London ganske som dengang de tog den danske flåde.

Lumbye:-

Det var flinke folk. Og stor stor fest. (Lumbye går og traller.)

Charlotte:-

Hvordan ser ambassaden ud? Er den fin? Ligner den England?

Carstensen (lyver):-

Der var festligt med guldkandelabre og tjenere, der stod bag hver en stol...

Lumbye:-

Og gamle spøgelser, der gik rundt i hvide gevandter.

Carstensen:-

Og rustninger ned langs spisesalen, store malerier med slagscener.

Lumbye:-

Som du kan tænke dig, var deres soupé rædselsfuld.

Carstensen:-

Men deres franske vine! Hvad skulle englænderne gøre uden de franske.

Lumbye:-

De laver fint øl.

Charlotte:-

Hvad havde damerne på?

Carstensen (tænker sig om):-

Husk på de kom fra Tivoli.

Lumbye:-

Så damerne havde ingenting på!

Carstensen (griber Charlotte i armene og danser rundt med hende):-
Musik var der. Og de ville hele tiden have Lumbye til at spille.

Lumbye:-

De sang, men der var flere tekster, end der var musik.

Carstensen:-

Og du var ved at komme på en ny melodi. Hvordan var det den var?

Du har gået og nynnet den hele vejen. Carstensen prøver at synge.

Charlotte (lever nu med i festen):-

Lumbye, der står et spinet henne i hjørnet. Spil den for os.

Lumbye:-

Jeg kan ikke huske den. Vent lidt!

Carstensen:-

Ikke huske. Hvis vi genier ikke kan huske, så laver vi bare noget nyt.

Charlotte:-

Du har lavet flere hundrede.

Carstensen:-

Skidt være med det gamle. Vi skal have nyt! En galop til Tivolis
åbning.

Lumbye spiller og de samles om spinettet.

Efterhånden som Lumbye får famlet sig frem til nogle løse melodis-
tumper, springer Carstensen ophidset rundt på gulvet.

Carstensen:-

Der er den! Det er begyndelsen på al fest. Videre Lumbye!

Carstensen griber en flaske champagne og på et bestemt sted lader
han proppen springe.

Carstensen:-

Champagnegaloppen. Det er den! En champagnegalop.

Han stiller glas på spinettet og de drikker allesammen. Lumbye går
i gang igen ved spinettet og nu spiller han uden vanskelighed Cham-
pagnegaloppen.

Børnene kommer ind fra deres senge og står og lytter. Store Hans også! Charlotte bliver grebet af Carstensen, der vil danse med sin kone. Børnene går til spinettet og Lumbye er helt i sit es og spiller for både børn og voksne. Fuldt tryk på Champagnegaloppen.

Lige midt i den festligste dans, ser det nærmest ud som om Charlotte snubler over sine egne ben. Hun bliver hængende i Carstensens arme, og Carstensen udstøder et råb.

Carstensen:-
Charlotte!

Lumbye holder inde og rejser sig.

Carstensen løfter Charlotte op. Hendes hoved hviler på hans skuldre. Hun har fået et slagtilfælde.

Carstensen (lægger hende på sofaen):-
Det er også alt for sent.

Lumbye:-

Kom her små børn. Ind i seng med jer. Så mor kan få ro. Det er også alt for sent at musicere.

Carstensen har anbragt den livløse Charlotte på sofaen. Han sidder hos hende.

Carstensen:-

Kan du tilgive os?

Charlotte (svag):-

Man skal ikke stoppe genier.

Carstensen:-

Hvad skete der?

Charlotte:-

Det blev bare sort for mine øjne. Det var, som døde jeg en lille smule.

Carstensen:-

Tilgiv os!

Charlotte:-

Jeg blev bare lidt svimmel. Jeg tror, det er bekymringer. Jeg vil jo, alt skal gå dig så godt.

Lumbye er kommet ind.

Carstensen:-

Du skal have ro. Nu er der heller ikke noget mere der haster. Nu er alting afsluttet.

Charlotte:-

Kan du være lidt mere hjemme?

Carstensen:-

Jeg er hjemme hele tiden.

Lumbye:-

Du er så bleg. Skal vi ikke hente en doktor?

Charlotte:-

Jeg skal bare hvile.

Carstensen:-

I morgen henter vi doktor. Tænk om vi havde danset sådan i den engelske legation. Du skulle have været med!

Lumbye:-

Skal jeg ikke gå.

Lumbye tager afsked, og de to ægtefolk er alene tilbage. De er mærkelig stille. Charlottes sygdomsanfald har lagt en dæmper på Carstensen. Han sidder med hendes hånd i sin.

Carstensen:-

Vi skal se mere til hinanden. Fra nu af.

Charlotte:-

Måske er det for sent.

Carstensen:-

Du trænger blot til at vi får det, som vi havde i gamle dage. Kan du huske da vi var nygifte?

Charlotte:-

Åh ja, fortæl mig om det. Det er som medicin, der kommer ud af din mund.

Carstensen:-

Kan du husker, når vi tog til Frederiksdal?

Charlotte:-

Og lejede en af de hvide robåde .

Carstensen:-

Og sejlede ud på Furesøen i sommernatten. Kun du og jeg.

Charlotte:-

De store sorte fugle. Drømme er smukkere end nirkeligheden.

Carstensen:-

Det var bare dig og mig. Bare dig og mig. Ingen anden virkelighed.

Charlotte:-

Kan du huske månen over skovene?

Carstensen:-

Årerne.

Charlotte:-

Og sivene, der gled langs siden af båden. Åh, skal vi ikke snart derud igen.

Carstensen:-

Først skal du sove. Jeg henter puder til dig.

Store Hans kommer med puder.

Carstensen:-

Vil du varme en dunk med vand og hente flere puder...Til mig vil jeg gerne, at du stiller en flaske rødvin,optrukket, ind på mit natbord.

Lyset dæmpes og scenen ligger hen i mørke.

Et uvejr fører tiden frem. En lille spot-kulisse står med lys for vore øjne. 3 store spejle og imellem dem står Kong Chr. 8. og via spejlene kan han ses fra alle sider.

Carstensen er på vej ind til kongen med sin høje hat ærbødigt trykket mod brystet.

Kongen:-

Velkommen Carstensen. Det glæder mig at se Dem. De har en lykkelig hånd. Vi kan være stolte af Dem. Fra hele verden har jeg hørt man falder i beundring over Deres have. Selv englænderne. De er ellers svære.

Carstensen:-

Uden Deres Majestæts privilegium...

Kongen:-

Og byens. København må være stolt. Og folket har noget at tage sig til. Jeg har såmænd selv været inde incognito for at følge Deres kunst. Den er imponerende. Og inspirerende.

Carstensen:-

Det er endnu kun ouverturen. Der følger meget efter. Den have kan udvikle sig hele tiden.

Kongen:-

Ja, specialiserer man sig først i det fornøjelige, så er der ingen grænser.

Carstensen:-

Deres Najestæt er alt for elskværdig.

Kongen:-

Lige netop hvad folket trænger til, så de ikke fjøjer omkring og politiserer. I virkeligheden vil de meget hellere mere sig.

Carstensen:-

Det er kun den korte sommer...endnu. Jeg har bedt Deres Majestæt om en audiens for at forelægge min næste plan.

Kongen:-

Genier bliver trætte af det, som er færdigt. De har min inderligste bevågenhed, Carstensen. Sig frem.

Carstensen sætter sig ivrigt på en guldstol, men farer lige så hurtigt op igen. Kongen bliver stående.

Carstensen:-

Jeg tænkte, at der går alt for lang tid fra Tivoli lukker til den åbner.
Og den tid er der allermest brug for fornøjelser.

Kongen:-

Vil De lave en konkurrent?

Carstensen:-

Nej det forbyde Gud.

Kongen:-

Så konkurrerer De med Dem selv.

Carstensen:-

Et Vinter-Tivoli. Et Tivoli, der åbner, når Tivoli lukker. Lige her i nærheden af Deres Majestæt.

Kongen:-

Hvor?

Carstensen:-

Ved havnen. Jeg har fundet stedet.

Kongen:-

Ikke havnen. Det vil jeg ikke tillade.

Carstensen:-

Men dog i nærheden af Deres Majestæt?

Kongen:-

Jeg ville være et skarn om jeg ikke støttede noget, der virkelig kan mere københavnerne. Har De ikke andre forslag?

Carstensen (tøvende):-

Et andet sted, men stadig i nærheden af slottet.

Kongen:-

I Amaliegade. Et eller to af de store pakhuse. De trænger til at blive udskiftet med noget mere festligt. Der er kun pakker i de pakhuse.

Carstensen:-

Det hele kommer til at koste 250.000 rigsdaler. Men jeg vil lave et aktieselskab, som jeg gjorde med Tivoli, hvis Deres Majestæt allernådigst ville give mig et privilegium.

Kongen:-

Men kan De rejse så mange penge.

Carstensen:-

Hvis Deres Majestæt står bag. Jeg henvender mig til de mere honette i byen.

Kongen:-

De kan citere at jeg tegner mig for en 2. prioritet. Det skal sikkert hjælpe. Vis mig tegningerne. Men ikke noget med havnen. Københavns Havn skal være tom.

Carstensen:-

Deres Majestæt er forudseend langt ind i fremtiden.

Kongen:-

Hvor meget mere har De inde i hovedet? De er løjtnant?

Carstensen:-

Jeg tjener Deres Majestæts livregiment i reserven.

Kongen:-

Hvis København bare havde flere af Deres slags.

Carstensen:-

Hvordan kan jeg takke Deres Majestæt.

Kongen:-

Gør Hovedstaden lidt ekstra festlig. Hvad vil De lave i det Casino? Teater, koncerter, baller?

Carstensen:-

Og møder.

Kongen:-

Møder! Politik!

Carstensen:-

Nej, nej, kongresser, internationale. De har andet for end politik. Videnskab, kultur. Og fornøjelser!

Kongen:-

Godt. Jeg vil ikke nære en gøgeunge i min rede.

Carstensen:-

Deres Majestæt kan være rolig.

Tidsmaskinen ruller. Der falder nu sne.

I Carstensen's hjem går Charlotte og Store Hans omkring med børnene. Store Hans pakker.

Hans:-

Jeg behøver en hel trækvogn.

Charlotte:-

Vi kommer til at savne Dem. Når De er væk er der slet ingen. Jeg kommer til at sidde alene.

Hans:-

Fruen skal huske medicinen. Det er vigtigt fru'en husker den selv, når jeg er rejst.

Charlotte:-

Jeg har det godt nu Hans. Min medicin sidder bøjet over sit tegnebord eller går rundt på en byggeplads døgnet rundt. Hvor kommer jeg til at savne Dem!

Hans:-

Og jeg Dem. Men herren ville jo, at jeg skulle skifte til porten på Casino, så jeg kunne holde øje med, at alt går som det skal.

Charlotte:-

Jeg ved det. Og penge herhjemme har vi heller ikke. Det er en god løsning, så De ikke bliver ladt i stikken.

Hans:-

Sådan har herren altid været. Nu vil jeg pakke min trækvogn. Jeg håber, jeg kan komme frem for sneen.

Det mørkner igen og Carstensen står ved et nyt kulissespot. Det er en opgang, hvor Susan står og klemmer sig. Idet Carstensen kommer forbi, går hun frem og griber ham i armen.

Susan:-

Hvorfor gemmer du dig for mig? Uden mig havde du aldrig kunnet bygge Tivoli. Du kan takke min far...og mig!

Carstensen:-

Kære Susan. Din far vil ikke skyde en rigsdaler i mit Casino.

Susan:-

Far siger de aktier ikke bliver mere værd end man kan købe en tod-
dy for dem.

Carstensen:-

Man vælger selv, hvem man vil tro. Jeg har travlt.

Susan:-

Jeg gik til spåkonen Katinga i Tivoli. Hun advarede mig imod dig.
Hun sagde, det ikke ville blive ved med at gå den, jeg tænkte på,
godt. Jeg skulle glemme ham. Hun vidste ikke, det var dig. Hun sag-
de du ville gå ned, fordi du var alene. Hvis du var blevet så ville jeg
kunne beskytte dig.

Carstensen:-

Du ved det godt Susan. Der er en verden mellem os. Det nyttige vil-
le dræbe mig. Jeg har min muse, jeg elsker hende...Også selvom hun
ikke kan hjælpe mig med penge. Du er og bliver borgeren, jeg laver
morskaben for. Men du kan ikke selv. Du skal blive inviteret til
åbningen af Casino. Jeg håber, hele bestyrelsen vil møde op.

Tidsmaskinen arbejder nu videre. Det er efterårsstorm med sne og
slud. Mange mennesker kommer fra scenens bageste side og kryd-
ser mod vinden forud til venstre. I det lille spot, der er anbragt her
ses soklen med Ludvig Holberg fra Det Kgl. Teater. Foran soklen står
J.L. Heiberg og Oehlenschläger. De følger med øjnene de mange
mennesker, der passerer dem i det hårde vejr.

Oehlenschläger:-

Hvor er hele København på vej?

Heiberg:-

Til Casino kære Oehlenschläger. Det er netop åbnet.

Oehlenschläger:-

Vil det tømme vore teatre?

Heiberg:-

Det tror jeg ikke. Jeg tror, det vil tømme Carstensens lommer. Nu er
Figaro endelig lukket. Man kan ikke behandle livet som en legeplads

og alle bygninger og pladser som sit eget. Så lidt som sine medmennesker.

Oehlenschläger:-

Jeg hører, der skal spilles teater.

Heiberg:-

Ja, Andersen har skrevet et stykke fra de dansk Vestindiske øer for denne sæson. "Mulatten". Ja, jeg har måttet afvise det fra nationalscenen. Vi har mere brug for hvide mennesker.

Store Hans kommer skramlende med sin trækvogn.

Scenen ligger igen i mørke. Musikkulisser spiller først festlig koncertmusik, men musikken går over i noget mere militant, og vi hører nu fløjter spille "Her kommer Jens med fanen".

Vi er i et nyt spot, der trækker en lang lysstribe hen langs gulvet. Musikken spiller "Dengang jeg drog af sted" og vi ser piger smide blomster efter soldater, der drager fra scenens bageste venstre side bag Carstensen's hjem. (Der er feststemning - ikke forskellig fra Tivolis åbning.)

Schmiegelow og husarerne passerer. De går ned ad trappen og op imellem tilskuerne. I lange rækker forsvinder de ud i teatrets foyer.

Carstensen står i fuld uniform og holder Charlotte og børnene i sine arme.

Carstensen:-

Den krig er snart slut. Når man er officer må man hjælpe sit land. Jeg trænger til noget nyt.

Charlotte:-

Det er også den Schmiegelow. Han har altid været dig en dårlig ven.

Carstensen:-

Farvel børn. Du skal se, det varer ikke så længe før tysken er slagen flad. Kan I høre musikken udenfor? Det bliver et Tivolifyrværkeri.

Charlotte:-

Hvorfor skal ikke Lumbye med?

Carstensen:-

Han skyder bedst med toner. Du kan ikke slå tysken med en violin.

Han skal ha trommer. Og fyrværkeri.

Charlotte:-

Schmiegelow vidste bare, han kunne lokke dig nu du var færdig med Casino. Nu noget andet! Du var heldig, der udbrød en krig! Jeg ved, hvad du er lavet af. Og Tivolis bestyrelse har haft bud efter dig, fordi du aldrig kommer til deres møder. Du passer ikke dit arbejde. Jeg måtte lyve for dem.

Carstensen:-

Lad nu ikke disse sidste minutter....

Charlotte (bitter):-

Hver gang jeg ser dig opfører du dig som om det er de sidste minutter, og det er det også. Det er de sidste minutter med mig.

Carstensen:-

Er det sådan vi skal sige farvel. Når jeg skal i krig.

Charlotte:-

Du er i krig hele tiden. Schmiegelow ved godt hvilke knapper han skal trykke på.

Carstensen:-

Jeg er snart tilbage.

Han løber ud og løber efter de andre, der forsvinder ud i foyeren til fuld militærmusik.

Lyset er slukket i Carstensens hjem og tæppet falder for 2. akt.

Lang pause, der markerer afslutningen af det festlige og entreprenurens held.

Nogle kommentarer til 2. akt.

Som et eksperiment foreslår jeg i fortsættelse af slutningens dramaturgiske opløsning i 2. akt, at soldaterne, der forsvinder ud i foyeren, derude modtager publikum i pausen og krigen 1848 er udstillet i en plancheudstilling af grafik fra tiden, Hertugen af Augustenborg, Prinsen af Nør, lidt drama-dokumentært, som et indslag, der kunne erindre om en teatralisk TV-udsendelse. Samtidig - og med samme baggrund af dramaturgiske grunde foreslår jeg lærredet, der har været brugt til fyrværkeriet inde i salen under den lange mellemakt, viser billeder fra Casino taget ud af Illustreret Tidende og med fejende Casino-musik. Tidsforløbet omkring Casinos åbning og krigen 1848 søges således gennemspillet som en pause.

Det er, såvidt jeg ser det, eneste sted i beretningen, hvor tidsforløbet er vanskeligt at binde sammen i en dramatisk forkortelse. Bortset fra dialogen!!

3.AKT

Foran Tivoli. De hjemvendende soldater. Tivolikontrollører deler gratis billetter ud til soldaterne.

I højt humør ankommer Carstensen og nogle husarer hvoriblandt Schmiegelow.

Carstensen går til den særlige indgang, hvor der står forbeholdt bestyrelsen. Han står med hånden på døren, da han standses af en kontrollør.

Kontrolløren:-

Den dør får De inte benytte. Den er kun for ledelsen.

Carstensen:-

Sig mig De, kender De mig ikke igen?

Kontrolløren:-

Jeg har mine ordrer.

Carstensen:-

Ved De, hvem jeg er?

Schmiegelow:-

Hvad skal det betyde? Tivolis grundlægger. Formenes adgang af en kontrollør.

Kontrolløren:-

Beklager så meget. Jeg har fået strenge ordrer om, hvem jeg må lukke ind gennem denne dør, og hvem jeg ikke må lukke ind.

Carstensen:-

Og Tivolis entrepreneur Georg Carstensen er på listen over de, som ikke må lukkes ind?

Kontrolløren:-

Jeg vil ikke sige det sådan. De er ikke på listen over de, som må lukkes ind. Den liste har været opslået i 14 dage.

Schmiegelow:-

Og Carstensen har været væk i ikke over 2 en halv måned.

Carstensen:-

Der er nogen, der har brugt tiden, mens vi har været ude at slås. Sider bestyrelsen derinde?

Kontrolløren:-

Det er jeg ikke forbudt at svare på.

Schmiegelow (idet han løser billet for Carstensen og sig selv):-

Ind og tal med dem. Det har ikke noget formål at diskutere med en kontrollør.

Carstensen kaster sig imod kontrolløren og kommer også gennem døren, men flere tilkaldte kontrollører kaster ham tilbage ud gennem døren igen.

Igennem den bageste dør i bestyrelsesværelset kommer Carstensen uredt i håret og stærkt ophidset.

Carstensen:-

Det må jeg sige. Sikke en velkomst.

Urmager Kyhl:-

De har ikke passet Deres arbejde.

Medlem af bestyrelsen:-

Man kan inte bare sådan stikke af.

Urmager Kyhl:-

Der har været mere brug for Dem end nogensinde. Når landet er i krig kommer der færre gæster, og der må forandringer til for at vende underskud til overskud.

Carstensen:-

Overskud. Kan De ikke se på min uniform, at jeg har været i krig for Danmark?

Urmager Kyhl:-

De må ikke stikke i krig, når der er brug for Dem her.

Collin:-

De kedede Dem og benyttede krigen til at stikke af til nye oplevelser.

Medlem af bestyrelsen:-

De har overhovedet ikke passet Deres arbejde.

Carstensen:-

Jeg har været væk i 10 uger.

Urmager Kyhl:-

I de 10 uger har vi haft brug for Dem, og derfor har vi måttet tage vore forholdsregler.

Medlem af bestyrelsen:-

Når vi ikke længere kunne stole på Dem.

Carstensen:-

Hvad for noget?!

Collin:-

Det er alt for vigtig en forretning til, at man bare kan drage i krig. Der har været meget færre besøgende. Flere har haft brug for Dem.

Urmager Kyhl:-

Se bare til vores trofaste Lumbye. Han har spillet ekstranumre hver eneste aften for at holde på publikum.

Collin:-

Medens De har ligget ved fronten.

Medlem af bestyrelsen:-

Hvis man ikke passer sit arbejde, må man gå.

Carstensen:-

Og derfor lukker bestyrelsen mig ude af haven.

Medlem af bestyrelsen:-

Alle er velkomne.

Carstensen:-

Det er....Jeg er målløs. Hvad er det for rævestreger!

Urmager Kyhl:-

Vi er sat til at passe på Tivoli. Og sådan føler De det øjensynlig ikke.

De har ikke engang fornyet privilegierne.

Carstensen:-

Der har været krig.

Urmager Kyhl:-

Sådant spiller ingen rolle for regler. Uden privilegium kan byen forlange Tivoli lukket eller købt påny helt forfra. De vidste udmærket, de privilegier skulle fornyes.

Carstensen:-

Jeg har skrevet ind om den fornyelse, før jeg drog af sted.

Collin:-

Den ansøgning er ikke modtaget på Rådhuset. Så derfor har vi måttet søge.

Carstensen (lettet):-

Gudskelov. Så er der altså ingen skade sket?

Collin:-

Ikke for Tivoli, nej. Men Deres situation er unægtelig en lidt anden.

Carstensen:-

Hvad skal det sige?

Urmager Kyhl:-

Vi måtte naturligvis søge privilegiet i Tivolis navn.

Collin:-

Ja, altså i bestyrelsens.

Carstensen:-

Det er tyveri!

Collin:-

Tyveri af noget, der ikke var.

Carstensen:-

Hvad mener De?

Collin:-

Privilegiet var udløbet, hvis vi ikke havde søgt -

Urmager Kyhl:-

Mens De legede røvere og soldater nede i Sønderjylland.

Carstensen:-

I 2 måneder. For landets skyld.

Collin:-

Verden står ikke stille og venter på, at krige skal slutte.

Carstensen (idet han falder ned på en stol):-

Det var dog fantastisk! Denne lille lusede småborgerlige samling kræmmere sidder lige så stille og regner ud, at nu er jeg væk...ja måske så heldige, så jeg dør i krigen.

Og så...

Nej, hvis jeg ikke hørte det fra jeres egen mund, ville jeg tro det var en forlystelse, nyindrettet, og så smagløs, så jeg omgående ville fjerne den. Småborgertivoli!

Urmager Kyhl:-

De har ikke passet Deres arbejde, og det får selvfølgelig også virkning på det, bestyrelsen mener at skyldes Dem.

Carstensen:-

Helt fint. Det er klart. Nu har I stjålet mit privilegium og behøver ikke betale mig en rød øre.

Collin:-

Sådan er vi heller ikke. Sådan har De aldrig haft grund til at betragte os. Vi har været meget rundhændede.

Urmager Kyhl:-

Men også for rundhændede. Mens De hidtil har fået en procentdel af hver skilling, der blev omsat i Tivoli, vil De i fremtiden kun få den samme andel af det beløb som er Tivolis overskud.

Carstensen:-

Det bliver jo ikke en tiendedel.

Collin:-

Det bliver andre penge. Og De må til at leve anderledes.

Urmager Kyhl:-

Vi kan ikke risikere Tivlois fremtid for Deres selskabelighed.

Medlem af bestyrelsen:-

Selskabelighed kan ruinere selv den rigeste. Selv et Tivoli.

Carstensen:-

I den korte tid, jeg har været borte, har De både stjålet mit privilegium og prøver at ruinere mig. For at få det helt klart. Efter hvilken tarif skal jeg hæve penge for de 10 uger, jeg har kæmpet for fædrelandet?

Urmager Kyhl:-

Slet ikke. De har jo ikke passet Deres arbejde. De må tale med hæren. Enhver kan ikke bare lægge, hvad han har i hænderne og gå ud og slås. Hvad ville det være for en verden? Der er noget, der må gå forud. De har svigtet Deres ansvar overfor de mennesker, der har sat penge i Deres idéer.

Carstensen:-

Holy Ghost! Og jer har jeg arbejdet med! I skal høre fra min advokat!

Han går mod døren. Men med hånden på dørhåndtaget fortryder han og vender sig om imod bestyrelsen.

Han tager sin bajonet og gør den fast på sit gevær. Og så begynder han en vild jagt bordet rundt efter de flygtende og opskræmte bestyrelsesmedlemmer. Han ridser buksebagen i grosserer Collins jaket og skærer bukserne af urmageren. Flere bestyrelsesmedlemmer søger ly under bordet. Til sidst planter han med kolossal kraft geværet i bordpladen og fejer alle papirer fra bordet på gulvet.

Carstensen:-

Sådan en samling lumpne forrædere!

Medlem af bestyrelsen (han er krøbet frem fra bordet og forsøger sig overfor Carstensen):-

De kan jo bare se vore regnskaber hr. løjtnant. De sidste måneder har gået med tab - på grund af krigen. Den har holdt mange borte fra morskaben. Hvis vi ikke gjorde noget, så ville vi konkurser.

Carstensen:-

Kan I også undvære Lumbye? Han er min ven. Han vil ikke finde sig i den måde, I behandler mig.

Medlem af bestyrelsen:-

Lumbye er Deres ven. Men vi har måttet forlange af ham, at han skrev kontrakt med bestyrelsen.

Carstensen:-

I svinemikler. I små stinkende småborgere. Kender jeg jer ret har I ikke med et ord underrettet Lumbye om jeres tyveri af mit privilegium.

Urmager Kyhl (siddende i ly under bordet):-

Lumbye interesserer sig kun for musik. Han går ikke så højt op i det organisatoriske. Og så passer han sit arbejde.

Carstensen:-

I fortjente hele verden kendte jeres lumpenhed og - - - lumpenhed!

Urmager Kyhl:-

Nu skal De vist vare Deres mund. Ellers må vi lade Dem smide ud.

Carstensen (står helt stum):-

Smide ud? Smide mig ud af min egen have? Tak, jeg går selv!

Det er aften. Scenen er udstyret som i 2. akt men med Lumbyes hjem bagude, Grøften foran. Aftenstemning. Carstensen har siddet alene ved et bord og drukket. Hans uniform er ret havareret. Han har siddet i skjul i en krog for sig selv. Han har ikke haft lyst til at møde venner. Tomme champagneflasker står i flokkevis ved hans fødder og på bordet.

Carstensen (til kelneren):-

Du skal få dine penge i morgen. I aften er de sluppet op.

Kelneren:-

Kan jeg så håbe på, De også betaler den gamle regning i morgen, hr.

Carstensen?

Carstensen:-

Selvfølgelig. I morgen ser alting anderledes ud. Stol De kun på det.

Kelneren:-

Det håber vi så....for alle parter.

Carstensen:-

Kelner, sig mig, hvor holder spåkonen Katinga hus?

Kelneren:-

Hun sidder bagved Divan 1. Der ligger en lille løvhytte. Det er så romantisk. Men...hun tar 3 skilling for en spådom. Sommetider 5.

Carstensen rejser sig og går.

Et spot kommer frem i form af den lille åbne løvhytte med Katinga siddende foran indgangen. Carstensen hilser på hende.

Carstensen:-

Er det her, man kan få læst sin fremtid?

Katinga:-

Kun nogle, de som er modtagelige. Men jeg kan straks se, at De er en af dem, der kan få den fulde sandhed om Deres fremtid at vide. Det koster 5 skilling. Bare fordi det er Dem, skal jeg gøre det så billigt. De er jo også en interessant person. Det ser man straks.

Carstensen:-

De spåede en ung pige for nogen tid siden. De advarede hende imod mig. Og De havde endda aldrig mødt mig.

Katinga:-

Ved at se på en ung pige kan man sige meget om hvilken mand, der vil være uimodståelig for hende. (I fortrolighed) Mange unge piger betaler med de enører, de har opsamlet til deres brudesko. De vil hellere høre sandheden om deres trolovede, end de vil opfylde de gode varsler for et lykkeligt ægteskab, de har sparet deres enører til.

Kom ind, så skal jeg lægge kort og se i Deres hænder.

Carstensen:-

Nu skal De ikke skjule noget.

Katinga:-

Bevar mig vel. Allerede ved første øjekast ser jeg, De har en kone, og der er en anden, der elsker Dem. Men herregud. Deres kone ser ud til at være syg, og hende der elsker Dem ser ud til at ville blive troløs. De er alene.

Sikke dog en jammerdal. Og De er kunstner. De er geni. Det kan jeg se med det samme. Men Deres kunst vil ikke bringe Dem lykke!

Lad mig se lidt nærmere. Sæt Dem ned. Det her er jo forfærdeligt. Er det rigtigt? De er kunstner?

Carstensen:-

Jeg tror jeg er kunstner på en forkert måde. En måde, der er dømt til ikke at lykkes.

Katinga:-

Så er herren måske en stor kunstner. Det her er jo forfærdeligt.

Carstensen:-

Nogle har det med kunsten, som andre har det med piger - ja, alle har. Jeg mener: nogle nedlægger kunsten igen og igen.

Katinga:-

De er vist en værre en.

Carstensen:-

Andre dyrker en og den samme.

Katinga:-

De er vist en værre en. Det er jo forfærdeligt.

Carstensen:-

Jeg er den, der forelsker mig igen og igen, og i kunsten, som jeg forelsker mig i, kræves ikke det samme geni, som at finde den eneste ene.

Katinga:-

Dør hun, er kunsten død.

Carstensen:-

Hvad ser De?

Katinga:-

Deres kone er syg. Men De har selv en anden sygdom, som fører Dem i ulykke. Det ser bare ud til at tage længere tid. Er det noget med penge?

Carstensen:-

De har sagt nok. Lad mig betale Dem. Kan jeg komme forbi i morgen?

Katinga (rasende):-

Der ser De. Det er noget med penge. De så så pæn ud, at jeg mente, jeg kunne lade Dem skyldte til jeg havde udtalt mig.

Carstensen:-

De kan være ganske rolig. Jeg kommer forbi i morgen. Hvis jeg kommer ind i haven. Jeg må hjem til min kone. Det er ganske rigtigt. Min elskede er syg. Og min kunst er syg.

Katinga:-

Ja, man kommer ikke til mig, hvis man er lykkelig.

Lumbye ind fra højre. Han opdager Carstensen.

Lumbye:-

Vi har søgt dig hele dagen. Charlotte og børnene var nede for at modtage soldaterne. Hun kunne ikke få øje på dig. Lige pludselig fik hun et ildebefindende. Heldigvis stod min kone i nærheden. Unge mennesker hjalp hende med at få Charlotte og børnene hjem til os. Hun er lagt til sengs. Kom. Jeg tog ud for at finde dig. Der er sendt bud til doktoren.

Carstensen:-

Ulykkerne kommer som en ildebrand. Jeg er netop sat ud af Tivoli.

Lumbye:-

Hvad er du?

Carstensen:-

Senere. Lad os nu gå hjem til dig. Hvad skulle jeg gøre uden dig.

Hvad med børnene?

Lumbye:-

De er jo vant til at deres mor er svagelig. Men de er for små til at forstå.

Carstensen (fortvivlet):-

Hvad skal vi arme mennesker dog gøre?

Lumbye:-

Foreløbig skal I bo hos mig.

Carstensen:-

Hvorfor skulle hun få så trist en skæbne.

Lumbye:-

Der er ikke tid til bebrejdelser. Dagen igennem skal hun afvise kreditorer.

Carstensen:-

Åh Gud nej. Og det bliver værre.

Lumbye:-

Hvad skal det sige? Har du ikke været i Tivoli efter du er kommet hjem?

Carstensen:-

Jeg har været hos bestyrelsen for at få at vide, at de har benyttet mit bortvær til at overføre hele herligheden til deres navn. Og de vil nu beskære mine indkomster. Der er kun ulykker.

Lumbye:-

Det har de ikke nævnt for mig.

Carstensen:-

Ha,nej, det tror jeg. De har først bundet dig på en kontrakt.

I Lumbyes stue står doktoren bøjet over Charlotte. En husbestyrerinde prøver at adsprede børnenes opmærksomhed, men de føler godt, at der er noget alvorligt på færde. Idet Lumbye og Carstensen kommer ind, kommer Lumbyes kone med en kop varm te, som hun sætter på sofabordet ved Charlotte.

Carstensen:-

Elskede! Jeg kom så hurtigt jeg kunne.

Lumbye står og taler til sin kone.

Doktoren:-

Hr. Carstensen, Deres kone skal have absolut ro. Hun er ikke klar. Det er tvivlsomt om hun vil leve. Det er meget alvorligt. Pulsen er svag og uregelmæssig.

Carstensen bøjer sig grædende over sofaen. Lumbye og hans kone tager børnene med sig og forlader stuen. Tilbage er doktoren, Charlotte og den sønderknuste Carstensen.

Carstensen:-
Elskede Charlotte. Kom tilbage til mig. Nu skal alt blive godt. Doktor, nu vågner hun.
Doktoren (kommer hen til sofaen):-
De skal ligge helt stille. (Han tager hendes puls.)
Charlotte (drejer hovedet mod Carstensen):-
Endelig. Der er du. Jeg prøvede at finde dig blandt soldaterne. Hvor har du været?
Carstensen:-
Jeg har skyndt mig til bestyrelsen i Tivoli.
Charlotte:-
Hvad sagde de?
Carstensen:-
De var imponerede over min uniform. Og mit gevær. Du ved, der hører ikke så meget til at imponere....
Charlotte (pludselig nyt ildebefindende):-
Åh, det stikker i hele kroppen.
Doktoren:-
De skal forholde Dem helt rolig. Måske skulle vi få Dem ind på Frederiks Hospital.
Charlotte:-
Åh nej, ikke der. Der dør folk.
Carstensen:-
Bestyrelsen lovede, vi ikke skulle få grund til bekymringer i fremtiden. Nu skal du bare blive rask.
Doktoren:-
De må ikke tale mere med Deres kone. Kan De ikke sidde lige så stille? Det vil gøre hende godt.
Charlotte (svag):-
Der spørger De om for meget, doktor.
Carstensen:-
Elskede. Prøv, om du ikke kan sove.

Carstensen går hen og trækker gardinerne for. Doktoren står ved bordet. Idet Carstensen vender tilbage, opdager han, Charlotte ligger helt stille.

Carstensen:-
Charlotte!!

Han kaster sig over den døde Charlotte. Lumbye kommer ind og taler dæmpet med doktoren. Carstensen græder.

Lumbye:-
Du skal flytte ind her og være i fred.
Der bliver mørke.
Der høres kirkeklokker og lyden af de skramlende hjul af en kærre.
Carstensen hulker og de to små børn kommer hen og stiller sig ved Carstensens side.

Jeg ved, det er praktisk svært, men det er kunstnerisk nødvendigt her at indføre et stort scenebillede, for der er fest, og Carstensen er ikke bare en person, der nu netop har oplevet en tragedie, men han er en del af et luksusliv i fornøjelser, han til sidst som offer for sit geni falder igennem.

Stor scene med Tivoli og alle forlystelserne, luftgynger, ballongynger, telte. Midt for scenen Carstensen med to håndværkere i gang med at bakse et stort spejlkabinet på plads.

Carstensen:-
Vi skal have den rigtige variation.
1. håndværker:-
Hvis vi stiller dette spejl, der gør beskueren lang og tynd her ved siden af det spejl, der gør personen lille og bred...
Carstensen:-
Nogle forvrider ansigterne, så de bliver ukendelige.

2. håndværker:-

De italienerne er store kunstnere.

Carstensen:-

Amicis kunne ikke stå for dem.

1. håndværker:-

Det kan Tivolis gæster heller ikke, når de kommer på plads.

Carstensen:-

Se denne her! Den giver hvepsetalje. Så her hen Henriksen, og lad mig se dig sådan.

2. håndværker:-

Hvis jeg går ned i knæ, får jeg hvepsetalje om halsen. Det ser inte så behageligt ud.

(De går og spejler sig i groteske former.)

Lumbye kommer ind med sin taktstok under armen. Efter ham følger hele bestyrelsen.

Lumbye (afsides til Carstensen):-

Nu skal du bare høre løjer. Jeg har komponeret en vals til bestyrelsen som tak for den måde, de behandler dig. De skal høre den første gang. (Højt til håndværkerne) Stil to rækker bænke til bestyrelsen. Så skal vi spille et særnummer.

Lumbye går ud i kulissen, hvor hans tivoli-orkester står på musiktribunen. Bestyrelsen tager plads, og en disharmonisk koncert begynder som det rene kattemusik.

Carstensen (morer sig):-

Det er som om han har puttet alle noderne ned i sin høje hat og rystet dem rundt. Ja kære Lumbye, sådan må der se ud inde i hovederne på den bestyrelse. I hvert fald i deres hjerter.

Journalisten fra 1. akt dukker op. Carstensen får øje på ham. Han har tydeligt søgt Carstensen.

Journalisten:-

Nå, her finder man Dem! Jeg troede haven var færdig.

Carstensen:-

Den bliver aldrig færdig. Den kan der bygges på i 100 år, ja i 150 år.

Journalisten:-

Som De ved, fik jeg ansættelse på Berlingske Avertissementstidende efter Figaro....nå, ja, efter Figaro lukkede. Jeg ville gerne skrive om Dem. Jeg har hørt...

Carstensen:-

Gør mig en tjeneste. Skriv om andre ting. Min skæbne er inte læsestof for dem som om Tivoli vil læse om fornøjelser.

Journalisten:-

Jeg har netop hørt, hvor skammeligt, De er behandlet.

Carstensen:-

For gammelt venskabs skyld! De skylder også mig Deres held. Lad det blive. De kæltringe skal nok få deres. Det skal ikke ske på den måde. Skriv om Lumbyes nye vals.Hører De ikke?

Journalisten:-

Hvem er han vred på?

(Valsen er slut. Bestyrelsen klapper uoverbeviste og spredt.)

Urmager Kyhl:-

Det er ikke en af kapelmesterens mest harmoniske valse.

Lumbye:-

Den passer til lejligheden. Jeg er inspireret af, at bestyrelsen kan blande det triste med det fornøjelige.

Urmager Kyhl:-

De er meget bedre, når De ikke blander Dem i organisationen.

Lumbye:-

Og De er bedre, når De ikke blander Dem i festen.

Carstensen er på vej bort ligesom bestyrelsen er ved at forføje sig ud. Men medens journalisten også er på vej væk stoppes Carstensen af en højtidelig herre med en rundpullet hat og en mappe under armen.

Stævningsmanden:-

Herr Georg Carstensen. Jeg har søgt Dem på deres bopæl. Der fortalte man, De var flyttet.

Carstensen:-

Ja, jeg er flyttet i ly for sådanne som Dem.

Stævningsmanden:-

Vi plejer at finde folk. Jeg har en stævning til Dem her fra A Porta. Og en fra Brødrene Andersen. De skal give møde i retten. Sagsøgerne ønsker, De skal betale.

Carstensen:-

Nu skal jeg også i gældsfængsel. Kan De ikke præsentere den stævning for de bestyrelsesmedlemmer, der går derovre. De er skyld i det hele.

Nu kommer også kelneren og Katinga.

Kelneren:-

Vi kommer ikke med så fine folk som stævningsmænd. Men De ved, hr. Carstensen. Vi har haft langmodighed i mere end et år.

Katinga:-

Og jeg har slet ikke tilstået Dem kredit. Jeg ser mere og mere klart hvor det hele bærer hen med Dem.

Carstensen:-

De skal få Deres penge om få dage. Jeg venter en stor indbetaling. Jeg sagsøger hele bestyrelsen her. Hav tålmodighed. Det skal blive som i gamle dage.

Håndværkerne:-

Hvis De ikke koncentrerer Dem om disse spejle, så ramler det hele ned.

2. håndværker:-

Og det ved De godt betyder 7 års ulykke.

Schmiegelow (kommer forbi):-

Carstensen! Den lille herre med den rundpullede hat. Var det ikke byrettens bøddel med mappøksen? Herregud, er det allerede nu så galt.

Carstensen:-

Jeg synes altid du dukker op, når ulykkerne er på vej.

Schmiegelow:-

Pjat. Jeg dukker altid op. Det skal en soldat. Lad mig byde på et glas. De ser ud til at trænge til en lille opmuntring.

Carstensen:-

Ikke Grøften.

Schmiegelow:-

Om jeg betaler en guldhals, så skulle der vel ikke være noget galt.

De sætter sig. Schmiegelow bestiller, og han læner sig fortroligt over mod Carstensen.

Schmiegelow:-

De skulle vende det hele ryggen, Carstensen. Drage til Amerika. Skål! Eller De Dansk Vestindiske Øer. De har jo Deres militære rang. De kunne søge til de danske tropper i Caribien.

Carstensen:-

Det er lettere sagt end gjort. Jeg er alene med mine to små drenge. Jeg står uden en øre, hvis ikke domstolene giver mig medhold over for bestyrelsen.

Schmiegelow:-

Man skal aldrig regne med domstolene, hvis man har brug for dem.

Carstensen:-

Man kommer ikke til Amerika uden penge. Og de fortjener også, at jeg ligeså stille åbner en konkurrent. Alhambra ligger på tegnebordet!

Schmiegelow:-

Stop Carstensen! Stop for Himlens skyld. De har jo prøvet alt med Deres Casino.

Enhver ved, det går så dårligt, så kongen, der har penge i butikken, er ved at pantsætte Saltholm for sit tab.

Carstensen:-

Det kommer nok til at gå. Der er byens største vinterballer, der er teatre. Søren Kirkegård hader det. Det er en anbefaling mere.

Schmiegelow:-

Der kommer mine venner. De har fået 3 dages orlov og vil tilbringe de 2 en halv her og sove den sidste halve.

Carstensen:-

Problemet med Casino er, at nu er det sommer og så er der lukket. Det er det omvendte problem af Tivoli.

Schmiegelow:-

Men Casino har ikke Tivolis sparsommelige bestyrelse.

Carstensen:-

Nej, Vor Herre bevares. Så hellere fallit.

Schmiegelow (advarende):-

Tænk over, hvad jeg siger. Rejs først penge og rejs så selv. Amerika er mulighedernes land. Og de vestindiske øer ligger ikke langt fra mulighedernes land.

Schmiegelow mødes med sine husarer, betaler i Grøften og går. Carstensen vender tilbage til sine håndværkere og medens journalisten står og taler fortroligt med stævningsmanden og får lidt oplysninger om, hvor han i øvrigt er på vej hen, så skifter billedet. Til endnu et større scenebillede.

Indgangen til Casino. Festklædte mennesker går ind. Der er altså nu gået endnu et par måneder, og Carstensen har truffet sin beslutning. Blandt gælds fængsel, kreditorer eller flugt må han vælge det sidste. Ved portnerlogen i Casino spørger han efter "Store Hans".

Carstensen:-

Min gamle tjener "Store Hans", som vi altid kaldte ham, fik da ansættelse her i logen, gjorde han ikke?

Portneren:-

Det er flere år siden, han holdt op.

Carstensen:-

Hvad er der sket med ham?

Portneren:-

Han blev gift. Han stiftede familie og de to lykkelige turtelduer rejste ud til Lygten, hvor de har slået sig ned.

Carstensen:-

Så han er flyttet ud til Lygten?

Portneren:-

Ja, han bestyrer Café Lygten og bor selv ovenpå med sin kone. Det er rare mennesker. Og ind imellem kommer han herind og spørger, hvordan det går.

Carstensen:-

Ja, Hans er en trofast sjæl.

Der opstår uro og folk går til side. Kong Christian den 8. er på vej med grevinde Danner og medlemmer af hoffet.

Kongen:-

Men det er jo Københavns geni. Mesteren, der har gjort byen festligere.

Carstensen:-

Deres Majestæt er alt for venlig. (Carstensen prøver at skjule sine flossede klæder.)

Kongen:-

Man skal ikke altid se efter det forretningsmæssige. Jeg har aldrig tabt penge på en mere fornøjelig måde. Det er dette, der kendetegner den, som bør bære pengene.

Han skal også finde fornøjelse i at tabe, bare det er på de rette ting.

Carstensen:-

Deres Majestæt skal glæde sig til H.C. Andersen "Mulatten". Handlingen udspiller sig på de danske besiddelser i Vestindien. Det er et spændende drama.

Kongen:-

Jeg ser da også hele det danske guldalderfolk er mødt op. Hvem sidder i Det Kgl. Teater sådan en aften? Jeg så netop Thorvaldsen og Oehlenschläger. Søren Kirkegård...

Carstensen:-

Deres majestæt må have set fejl. Søren Kirkegård har undsagt dette sted huldskab og troskab uanset hvad vi spiller. Det er stedet han er imod., Ikke indholdet. Stik imod hans udmærkede fordringer.

Kongen:-

Så var det Grundtvig...

Carstensen:-

Ja de to ligner ikke ret meget hinanden. Af dem kan man ikke tage fejl. Grundtvig kunne godt tænkes at komme. Men der er jo også plads til flere hundrede. Desværre har jeg travlt og kan ikke overvære forestillingen i aften.

Kongen:-

Det var en skam.

En fra hoffet (afsides til Kongen):-

Er det ikke sådan en som Carstensen, man gør til Etatsråd?

Kongen:-

Nej, dertil er han for kendt på de københavnske værtshuse.

Portneren går ud til nogle studenter, der kommer i flok.

Portneren:-

Det går inte at komme ind i den påklædning d' herrer. Dette er et sted for frakke og kravaj. Det står også annonceret.

En student:-

Vi sidder bagved i mørket.

2. student:-

Vi er interesseret i stykket. Ikke i gæsterne.

3. student:-

Eller dens påklædning.

H.C.Andersen (kommer i det samme forbi):-

Man kan godt vise digteren det hensyn, at man klæder sig i frakke, når han lader sig udstille.

Carstensen lister af i det ruskige vejr.

Vi følger Carstensen ad opkørte veje ud på Nørrebro, helt ud til "Lygten", hvor en rød lampe, der svinger fra side til side markerer indgangen til Café Lygten.

Carstensen træder ind i den lille hyggelige café, hvor en trivelig glad pige modtager ham.

Lisbeth:-

Værsgod at tage plads i det herrens vejr. Det er jo ikke til. Kommer herren helt inde fra byen?

Carstensen ser sig stjålent om. I det samme kommer Store Hans ind.

Store Hans:-

Men Jøsses dog. Nu har jeg aldrig. Det er jo Herren selv. Det er alt for stor en ære.

Carstensen:-

Her bor I jo nydeligt. Og det er din frue?

Store Hans:-

Det er madammen, ja. Her lever vi og elsker hinanden.

Lisbeth:-

Hans har talt så meget om Dem. Han er så stolt over at kende et geni.

Carstensen:-

Hold det ude. Det er ikke værd. Man får aldrig det vigtigste med alligevel.

Hans:-

Vi tænker ofte tilbage på tiden før jeg lærte madammen at kende.

Lisbeth elsker at høre om den tid, jeg tjente Herren. Det er som at læse en hel roman. Hvad siger du så, Lisbeth? Ligner hr. Carstensen den, du forestillede dig?

Lisbeth (ser prøvende på Carstensen):-
Ikke helt. (Hun ler hjerteligt) Men jeg har altid mistænkt Hans for at lyve lidt.
Hans:-
Jeg har fortalt den skinbarlige sandhed.
Lisbeth:-
Men de 100 silkeveste.
Carstensen:-
Dem kan man ikke bære på én gang.
Hans:-
Ti nu stille. De veste var ikke det vigtigste.
Carstensen:-
Man er ikke herre over, hvad man husker.
Lisbeth:-
Herren skulle høre...
Hans:-
Tag nu plads ved bordet. Så kommer jeg med et krus ø...så skal jeg gå i kælderens og hente champagne. Jeg kender jo Herrens mærke. Og det er hos Herren, jeg har lært at købe ind til dette sted.
Lisbeth:-
Hans har fortalt, hvordan han hjalp Herren op om morgenen.
Hans (afbrydende):-
Lisbeth, kan du ikke finde noget i køkkenet!
Lisbeth:-
Det var som om han havde været hofmand. Han fortalte, hvordan Herren og han kunne bruge timevis på at udsøge det rette tøj til dagen. Sommetider lå der mere end 100 veste på gulvet, når De var færdige.
Hans:-
Lisbeth! Køkkenet! Lidt mundgodt!
Carstensen:-
Ja, vi har haft mange muntre timer sammen.
Lisbeth:-
Og de 200 par hvide handsker!

Hans:-
Så er det godt Lisbeth!

Hans trækker en stol frem til Carstensen. Han er nu den gamle tjener igen og Carstensen sætter sig.

Carstensen:-
Sidst vi så hinanden var en sørgelig dag. Da begravede vi min elskede Charlotte ved aftenstide fra Nikolaj. Det glemmer man aldrig.

Hans:-
Det var en sørgelig dag. Og det var næsten ikke til for børnene. Hvordan går det dem?

Carstensen:-
De er hos Lumbye. Uden ham ville alt være forbi. Han og hele hans succes er nok til at holde en hel by oppe i det rette humør.

Hans:-
Og han er så dygtig. Og så stadig.

Carstensen (efter en pause):-
Du spurgte, Hans, ved den sørgelige begravelse, om der var noget du kunne hjælpe med, så ville du altid være beredt. Jeg vidste slet ikke, du var holdt op i Casino.

Hans:-
Casino gik jo ikke så godt, og så havde jeg fundet Lisbeth.

Carstensen:-
Men det var så godt, når man kun er fyldt med sorgen, at ens venner tilbyder at hjælpe, hvis der er noget, de kan hjælpe med.

Lisbeth er kommet ind. Hun sætter et fad foran dem. Hans har trukket en flaske champagne op. Han drikker ikke selv af den, men Carstensen klarer udmærket det hele alene.

Lisbeth:-
Hvordan går det de to dejlige børn?

Carstensen:-

Jeg har netop fortalt, de er hos Lumbye. Men det kan jo ikke blive ved. Jeg må lægge andre planer.

Carstensen:-

Det bliver nødvendigt for at jeg kan gøre mit næste fremstød, og jeg har endnu det største tilgode. Det bliver nødvendigt, at jeg rejser til Amerika.

Lisbeth:-

Så mange rejser til Amerika i dag. De siger, det er forjættelsens land.

Hans:-

Men hvad med Tivoli?

Lisbeth:-

Og hvad med børnene?

Carstensen:-

Børnene vil jeg tage med. Og Tivoli kan godt blive og sejle sin egen sø. Når jeg vender tilbage efter at have gjort min lykke i Amerika, så skal jeg bygge en konkurrent til Tivoli så hele Tivolis bestyrelse kommer en tur i rutsjebanen. Og jeg tar Lumbye med mig til Alhambra. Ja, det skal det nye sted hedde. Så kan de have det så godt.

Hans:-

Jeg er sikker på, at Herren vil gøre lykke i Amerika. Danmark er alt for lille til Deres geni. Det opdager man hurtigt. Selv et slot har for små stuer til et geni.

Carstensen:-

Tak Hans, fordi du tror på mig. For det er faktisk den hjælp, jeg behøver. Jeg behøver netop nu, at nogen tror på mig.

Lisbeth:-

Det må være dejligt at komme til Amerika. Hvis vi ikke havde det her, så fulgte jeg gerne med.

Hans:-

Vi bliver her.

Lisbeth:-

Efter alt hvad Hans har fortalt om Herren er Amerika også mere noget for Herren end

Gammel Strand.

Carstensen:-

Fra Gammel Strand er jeg flyttet. Jeg har solgt alt for at betale nogle regninger før jeg rejste. Men nu er der kun en hindring tilbage for, at jeg kan drage af...

Hans:-

Og hvad er så det?

Carstensen:-

Jeg mangler en forstrækning, et lån, til billetten. Den vil blive betalt tilbage så snart jeg kommer hjem igen. Eller rettere så hurtigt jeg kommer derover og har gjort succes.

Hans:-

Og de penge har Herren inte?

Carstensen:-

De penge kommer jeg her uden skam for at bede dig låne mig, hvis du har dem.

Lisbeth:-

Det har vi ikke.

Hans:-

Hvor meget drejer det sig vedrørende?

Carstensen:-

400 rigsdaler til billetterne til mine børn og mig. Det er laveste klasse.

Lisbeth:-

Men herre Gud. Det er jo alle vore spareskillinger til de heste og den ko, vi tænker på at købe til værtshuset. Og restaurering. Og købet. Så det bliver vort eget.

Hans:-

Vi sparer vel hver dag Lisbeth. Og de penge vi har, kan jeg skyldte Carstensen tak for.

Det er ham, der har lært mig at spare.

Carstensen:-

Der fik jeg den.

Hans:-

Misforstå mig ikke.

Lisbeth:-

Vi har ventet i flere år Hans. Hvornår bliver det så?

Hans:-

Har du ikke tillid til Tivolis grundlægger...og Casinos? I hvert fald Tivolis.

Carstensen:-

Jeg skal sende dem tilbage, så hurtigt jeg kommer til Amerika. Jeg er sikker på, at det vil blive min mindste kunst efter meget kort tid.

Hans:-

Det er jeg også sikker på.

Lisbeth:-

Jeg skal ikke gå imod min mand. Hans har skabt det, vi har her.Hans må bestemme.

Hans:-

Gå og hent vore spareskillinger på loftet.

(Lisbeth går.)

Carstensen:-

Du forstår Hans, at det er rent midlertidige vanskeligheder. Jeg troede, når jeg fik solgt mine aktiver, så var der penge til det hele. Men Tivoli har jeg ligget i proces med, og jeg har tabt. Domstolene er ikke til noget, når man har brug for dem.

Hans:-

Jeg er kun stolt over at kunne hjælpe....og Lisbeth forstår endnu ikke helt, hvor anderledes det er med folk som Dem. Der gælder andre regler end man er vant til i det daglige. For herinde skal De ikke tro, der gives mindste kredit. Kan folk ikke betale må de tørste, om de så skal føle, de er sat til at feje i Sahara.

Lisbeth kommer ned og rækker Hans en stor læderpung. Hans hæl-der pengene ud på bordet, og Carstensen skyller lige efter med et ekstra glas ved synet af de mange penge.

Hans:-

Vi behøver ikke tælle efter. Der er 500 rigsdaler. Så tæller vi lige de 100 rigsdaler fra, og så har vi begyndelsen til en ny opsparing.

Carstensen:-

Før du er kommet langt vil de 400 rigsdaler vende tilbage. Du kan trygt stole på mig.

Lisbeth:-

Jeg er glad for, vi kan hjælpe Herren. Hans har lært mig at stole på dem han stoler på. Det er nemlig næsten ingen.

Hans:-

Nej, bortset fra Dem hr. Carstensen, så stoler jeg ikke på nogen.

Lisbeth:-

Så De forstår, det er helt nyt for mig.

Hans:-

Min gamle herre skal ikke besøge mig forgæves. Så må de heste spise foder for en anden ejers regning sålænge. Jeg stoler på Dem. Det har jeg altid gjort.

Lisbeth:-

Og jeg stoler på det, Hans stoler på.

Carstensen:-

Var der bare flere mennesker i verden af jeres slags....Nå, det var måske ikke så godt, med mindre der samtidig var lidt færre af min slags.

Vi er nu ved en kort slutscene i 3. akt.

Vi er ved kajen og en stor skibsside breder sig over hele scenen og kan rulles fra den ene side til den anden ved et mekanisk træk, når

Carstensen og hans to børn sejler til Amerika. Foroven ved rælingen står Carstensen med de to forknytte børn. På kajen står Lumbye. Carstensen vinker med rullen med tegninger.

Carstensen (muntert):-

Nu skal jegovre i Amerika tegne et helt nyt Tivoli, der skal sige spar-to til alt, hvad verden endnu har set. Alhambra.

Lumbye:-

Du skal passe godt på børnene. Og husk at skrive.

Carstensen:-

Husk at skrive en "Amerika-galop"!

I det samme lyder skibets hule dystre damphorn med signal til afgang, og skibet sætter sig langsomt igang.

De vinker til hinanden.

Carstensen:-

Så langt skal man rejse for at glemme Tivoli.

Lumbye:-

Du glemmer det ikke. Men tænk lidt venligere på det. Det vil hjælpe dig. Man kommer ingen vegne med det nye, hvis man sidder og surmuler over det gamle.

Skibet er på vej forbi scenen. Carstensen og børnene forsvinder ud til venstre.

Lumbye:-

God rejse. Og god lykke for jer alle tre.

Tæppe for 3. akt.

4.AKT

Det er aften og mørke i en gade i det indre København. Den rampo-
nerede facade til

“Figaro”s gamle redaktion ligger synlig i skærene fra tranlamperne,
der oplyser gaden.

Fra venstre kommer en mand på 45 år ind slæbende på to slunkne kuf-
ferter. Bag ham går to drenge også de med hver en bylt på skulderen
hængende i en kæp. Midt på scenen ved indgangen til “Figaro” sæt-
ter Carstensen træt kufferterne fra sig og ser trist op ad den gamle
facade.

Det ene barn:-

Er det det sted du har talt om på rejsen, far?

Den anden dreng:-

Hvis gaden bare havde været lidt brede kunne det godt ligne New
York.

To sorte skygger passerer dem fra højre. Man genkender J.L. Hei-
berg og Oehlenschläger. De standser på vej ud i venstre side, og Oeh-
lenschläger vender sig om.

Oehlenschläger:-

Var det ikke skyggen af Carstensen, vi netop så?

J.L. Heiberg:-

Jeg troede, han var i Amerika.

Oehlenschläger:-

Han bærer jo også kufferter.

J.L. Heiber:-

Kufferter ligner ofte bekymringer.

Carstensen får et voldsomt hosteanfald. Børnene støtter ham, men
han gør sig fri og banker på døren.

Der kommer lys. Men der går et stykke tid, før nogen viser sig.

Til højre på scenen ser vi nu to spot. Det ene er en situation under en gul lampe og Store Hans og Lisbeth, der sidder ved et bord og læser et brev.

Det andet er Lumbyes hjem i Dybensgade, hvor Lumbye og hans kone står og læser et brev.

Store Hans:-

Sagde jeg det ikke nok. Carstensen skulle bare til Amerika for at blive værdsat. Hør her: Det gik - som vi alle ventede - godt! Straks jeg kom til Amerika - efter jeg en tid havde været på de Vestindiske øer - indtog jeg New York. Ja, indtog er det rette ord, for her har de forstået mig. Det er det rette land for mig.

Lumbye:-

Stakkels stakkels Carstensen. Han skulle være blevet hjemme. Hør bare her: Den første tid var jeg, som jeg fortalte jeg ville, på St. Croix og hurtigt opdagede jeg, at klimaet var helt ødelæggende for mit helbred. Jeg blev hurtigt så syg, så jeg besluttede at rejse videre med børnene til New York. Og den by skulle I se.

Store Hans:-

Straks jeg kom til New York deltog jeg i en arkitektkonkurrence om at tegne et krystalpalads, der skulle være New Yorks vartegn til en verdensudstilling. Og. Hold jer nu godt fast. Jeg vandt konkurrencen, og New Yorkerne har opført det smukkeste palads efter mine tegninger. Jeg vedlægger en tegning fra et New York magasin. Det var en strålende åbning.

Lumbye:-

Da jeg kom til New York vandt jeg en arkitektkonkurrence om et krystalpalads, der skulle være vartegnet for en verdensudstilling i byernes by. Men vil du tænke dig: måske har jeg opbrugt alt held i denne verden. Man nægter næsten at tro det muligt, og det minde mig så frygteligt om min skæbne med Tivoli. Bygherrerne i New

York GLEMTE at invitere mig med til åbningen. Jeg blev så syg, så jeg har besluttet mig for at vende hjem til København.

Store Hans:-

Efter min succes håber jeg nu at jeg snart får større opgaver, så jeg kan sende de penge hjem til jer, som I så godhedsfuldt betroede mig til låns.

Lisbeth:-

Er han ikke mageløs? Tænk at bygge et krystalpalads.

Store Hans:-

Hør her: Men dette første bygningsværk gav mig ingen penge. Det var så at sige en annonce, hvor jeg kunne fortælle hele Amerika, hvad jeg formåede. Så nu venter jeg på en efterspørgsel.

Lumbye:-

Stakkels ven. Hvad er det skæbnen vil fortælle os andre? (Han fortsætter læsningen:) Måske vender disse breve hjem til Danmark med samme skib som jeg. I hvert fald tør jeg ikke blive længere. Mit helbred er brudt ned. Doktoren har rådet mig fra at rejse. Men jeg tænker på de lyse somre i Danmark. Dem vil jeg hjem og opleve en sidste gang.

Husværten i "Figaro" står i døren.

Værten:-

Men Carstensen. Hvordan er det, De ser ud. Kom indenfor.

Carstensen:-

Jeg ligner nærmest den her facade. Husker De Figaro for år tilbage?

Værten:-

Det gør jeg. Men kom ind børn. Stå ikke udenfor i januarkulden. I kan blive syge. Ind med jer.

Carstensen får igen et kraftigt hosteanfald.

Carstensen:-

Jeg tænkte, om jeg ikke kunne få lov en tid at bo her, jeg mener vederlagsfrit? Det står jo tomt.

Værten:-

Hvis jeg kan hjælpe Dem. De er jo syg. Kom indenfor.

Jeg har et tomt værelse på kvisten. Der kan De flytte op. Min kone og jeg kan låne Dem lidt møbler til De...kommer igang.

Carstensen:-

Ja, tak skal De ha. Og jeg skal også bruge den gamle redaktion som tegnestue. Jeg er ved at gøre et stort forlystelsesetablissement.

Han får igen et kraftigt hosteanfald.

Carstensen:-

Det skal hedde Alhambra og erstatte Tivoli. Det skal ligge på Frederiksberg. Jeg har tegnet det hele i Amerika.

Værten (tvivlende):-

Men De skal først se at komme til hægterne.

Journalisten fra tidligere er under det sidste kommet ind fra venstre. Han står med sin hvide blok og lytter.

Journalisten:-

Gud bevare hans sjæl. Det er jo Carstensen. Og ved sit gamle Figaro. Han tænker da vel aldrig på....(Han går nærmere).

Carstensen:-

Jeg har bare disse to kufferter. Det er såmænd hele min bagage. Ja, og så min sygdom.

Værten:-

Kom ind. Nu viser jeg først drengene op ad trappen til deres værelse. Kom her børn.

I det samme kommer Schmiegelow og Susan gående muntert forbi.

Susan:-

Carstensen!

Schmiegelow:-

Nej, det var en overraskelse. Hvornår er De kommet tilbage?

Carstensen:-

I dette øjeblik. Jeg er gået fra havnen herhen...Der var ingen drosker at få.

Schmiegelow:-

Og De er vendt hjem fra Caribien. Hvordan har du haft det?

Carstensen (i et nyt hosteanfald):-

Jeg har haft det som du spåede. Overmåde. Jeg er blevet forfremmet til kaptajn.

Susan:-

Kaptajn! Schmiegelow er også blevet kaptajn.

Carstensen (træt):-

Til lykke! Så behøver vi ikke hilse med honnør når vi træffes på gaden.

Schmiegelow:-

Det gør vi nok alligevel. Gamle ven.

Susan:-

Vi blev gift lige efter udnævnelsen. Og min far har købt et hus til os i Dronningens Tværgade.

Schmiegelow:-

De må komme op en dag.

Susan:-

Vi har travlt og skal i teatret. Vi er allerede for sent på den.

Schmiegelow:-

Hvor kan man finde Dem?

Carstensen:-

Gør mig en tjeneste. Så skal jeg ikke bede om mere. Hvis I møder Lumbye, så vis mig den godhed, at I ikke fortæller, I har mødt mig.

Schmiegelow:-

Hvorfor?

Susan:-

Det skal vi love, Carstensen. Hav det godt til vi ses igen. Vi må videre. Vore venner venter os foran indgangen. De kan ikke vente i det vejr.

Journalisten:-

Var det ikke min gamle chefredaktørs gamle venner?

Værten:-

Kom så ind Carstensen. Nu har jeg fået børnene på plads. De er trætte.

De går ind og op ad trapperne til kvisten.

Carstensen står og ser sig om.

Carstensen:-

Den lejlighed talte De aldrig om, da vi arbejdede på Figaro.

Værten:-

Den kunne ikke bruges til noget dengang.

(En tjenestepige er i fuld gang med at fyre op i den kolde kakkelovn)

Værten:

Prøv nu på at indrette Dem selv. Hvis der er noget De mangler så sig til. Så i morgen må vi tale nærmere sammen. De to rollinger ser jo ud som om de slet ikke har sovet.

De fortalte mig I er kommet direkte fra Amerika. De må alle være trætte.

Værten går.

Carstensen sætter sig på en ramponeret sofa og tager nogle få penge op af lommen.

Carstensen (til børnene):-

Se her. Stik ned og køb lidt brød og pølse til jer.

(Børnene rejser sig. Det er tydeligt de er sultne.) Carstensen famler lidt i bunden af sin pung.

Carstensen:-

Og køb en flaske af den billigste champagne til mig.

Børnene forsvinder ned ad trapperne. På trappen møder de journalisten, der er på vej op. De er ved at løbe ind i hinanden, men børnene ænses ikke journalisten, som bare fortsætter op og banker på døren ind til Carstensen.

Carstensen:-

Hvem er det?

Journalisten:-

En gammel ven. Jeg så Dem nede på gaden. De er ikke rask.

Carstensen:-

Nej, og det kan jeg godt sige, for det er ikke noget at skrive. Det er kun døden, der er interessant. Men det varer heller ikke længe. Og jeg vil begravnes i en morsom rød kiste!

Journalisten:-

Skal jeg ikke kalde doktoren?

Carstensen (distraheret, afklaret, syg):-

Nu har jeg brug for dig. Med dit papir. Man ved aldrig, hvad der kan ske. Og lad mig sige dette, mens børnene er væk: hvis der skulle ske noget med mig, vil du så ikke bringe børnene hen i Dybensgade nummer 19 til Lumbyes og bede Lumbye stille børnene frem for Tivolis bestyrelse. De skal have penge, så de kan komme tilbage til Amerika. En venlig dame vil opdrage dem. Hun er datter af en planter og lever i fattigdom i New York, men børnene har kærlighed til hende og hun til dem. Jeg vidste ikke, da jeg begav mig på sørejsen, at det var så galt. Skriv hendes adresse ned. Mary Smithson, Hudson Street 840 New York. Det er sådan en rar del af byen. Har De været i New York?

Journalisten:-

Men Carstensen. De trænger til hjælp.

Carstensen:

Det er for sent. (Han synker ned på en stol) Og disse tegninger her til Alhambra.

Overlad dem i de rette hænder. Måske Deres redaktion. Måske kan De benytte Deres blad til at rejse penge til noget, der virkelig vil vække begejstring i København. (Han famler med sine mange tegninger.)

Journalisten:-

De skal i seng!

Carstensen:-

Jeg venter på mine børn. De kommer straks....Og lov mig, gå ikke til Lumbye, før det er tid.

Journalisten (man mærker, han har taget en beslutning):-
Jeg går nu og vender tilbage i morgen. Og Lumbye bor i Dybensgade 19?

Carstensen:-
De må love mig.

Journalisten ud.

På trapperne møder han børnene på vej op.

I et spot efter mørket har sænket sig møder vi journalisten ved Lumbyes dør.

Journalisten:-
Carstensen er døende. De må hjælpe ham. Børnene er væk.

I det øjeblik Lumbye står i Carstensens dør falder han over sine tegninger og den tomme champagneflaske vælter på bordet. Børnene sidder vidskræmte i en krog i mørket.

Lumbye:-
Nu følger I med mig. Vi skal hente doktoren til jeres far. I får ham ikke at se før han igen bliver rask.

Carstensen:-
Jeg vil ikke hjem endnu. Lad mig blive ude lidt længere. Mor, hjælp mig. Min mor og far er for gamle. Mine børn er for små. Kun mine fjender har den rigtige alder. Bliv hos mig lidt længere. Bare lidt....Jeg siger selv til, når I skal gå....eller...når jeg...jeg skal hjem. Kom nærmere. Lad mig se jer rigtigt.

(Han vader i feber rundt i det lille kammer. Han begynder at tale i vildelse)

I skal ikke true mig. Jeg ved, hvad I vil. I er ikke bare min fjende. I er alle glade menneskers fjender. Festens fjende. Døden er festens

fjende. Feberen presser ørerne ud på mig som store tunghøre baller. En bold, der ruller under mine fødder. Ikke nu!

(Carstensen går rundt og ser på de små graveringer på væggen og nævner efterhånden som han studerer dem, deres navne. Det er Susanne og Charlotte og børnene og Lumbye. Og larmen vokser og billederne vokser. Så bliver billederne levende og vokser.

Han brækker sig over den skidne vaskekumme og ligger på alle fire, et såret dyr, en voksende sort skygge, i champagnegaloppen, der skærende disharmonerer i mol, vokser lyden og hans klagende gråd. De levende filmbilleder går over i en rap kavalkade, der som febersyner antyder årenes videre udvikling af Tivoli, det kinesiske tårn, Krystalsal, luftgynger og pariserhjul. Og dette igen ender i et festfyrværkeri. Film, film, levende billeder. Tivoli som symbolet på de levende billeder, de levende billeders princip og sjæl, som opfundet af den febergale døende Carstensen mange år for tidligt og forud for sin tid - til det sidste.

Han kryber på alle fire frem på scenen ud til højre. Der står en flaske. Han tager den, løfter den, kan ikke komme til at drikke, så han må rejse sig med største anstrengelse (det er virkelig en drukdød vi oplever). Efter bare en lille slurk tager han flasken fra munden, ser på etiketten og råber:

Carstensen:-

Det er jo bare vand.

Og dermed synker han sammen og dør.

SLUT